Թ. ՏՂԻ 2661 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ԹԱՂՈՅ 4385 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1892 5 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԻՐ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌وك غزته‌سی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻՆ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ՌԱԺԱՆԵՑՈՒՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան արձանագրութիւն	150
» » Վեցամեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներու համար Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանն ուղղուած ·նամակ կամ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 12/24 1892

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՆՑԱՅՈՂ ՎԱԽՃԱՆ ՊՐՈՒՍԻԼԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՐԴՈՅՆ

ԱՆՑՈՅՍ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻՆ

Ա.

Անցեալ օր համառօտիւ ծանուցինք թէ Պրուսէլի Դրամական Դեսպանախորհուրդը մինչեւ մայիս դադրեցուցած է իւր նիստեր, առանց դրական արդիւնքի մը յանգած ըլլալու։ Այսպիսի դադարում ձեւ մ'էր լոկ՝ Դեսպանախորհրդոյ անյաջողութիւնը պաշտօնապէս չհռչակելու։ Իրաւ է որ ամէն Դեսպանախորհրդոյ անյաջողութիւն անպատճառ աղետալի վախճան չունենար։ Բայց առաւելապէս արծաթ գործածող կամ իրենց հանքերէն արծաթ արտադրող երկիրը մեծ յոյսեր դրած էին Դեսպանախորհրդոյ վրայ, որ սակայն ցրուեցաւ ո՛չ միայն որոշման մը չյանգելով, այլ և առանց գոնէ ձեւական յանձնարարութիւն մ'ը-նելու՝ ի պաշտպանութիւն արծաթի։ Դեսպանախորհրդէն անմիջական նը-պաստ կ'ակնկալէին՝ նախ՝ Ամերիկա, որ աշխարհի վրայ արծաթի ամենէն հարուստ հանքերն ունի, և յետոյ Հնդկաստան, որ ամենէն աւելի արծաթ դրամ գործածող երկիրն է։ Թուրքիոյ և Պելժիոյ պատուիրակ Պ. Ագան եւս զանազան առաջարկներ ը-բաւ՝ արծաթի դրամոց գործածումն աւելցնելու համար։ Հնդկաստան, թէեւ անգլ. Տէրութեան պատկանող երկիր, իրեն յատուկ պատուիրակներ ղրկած էր Դեսպանախորհրդոյ, Անգլիոյ պատուիրակներէն զատ, և Հնդկաստանի պատուիրակներն Անգլիոյ պատուիրակաց ըսածին հակառակը կը պնդէին, ու մինչեւ իսկ վշտացան, ինչպէս Ամերիկացիք ալ վշտացան, որ Անգլիացիք գլխաւոր ընդդիմադիրն էին երկմետաղեան դրութեան ընդունելութեան։ Բայց Դեսպանախորհրդոյ մէջ ներկայացեալ 18 Պետութիւններէն եթէ ի բաց առնունք Միացեալ Նահանգներն և Հնդկաստան, ուրիշ ո՛չ մէկ Տէրութիւն բացորոշ պաշտպանութիւն մ'ըրաւ երկմետաղեան դրութեան, այսինքն՝ այնպիսի դրութեան մը յորում մարդ իւր ունեցած պարտքը կարենայ թէ՛ ոսկիով և թէ արծաթով (առանց տարբերութեան) վճարել ըստ կամս, և առնելիքներն իրաւունք չունենայ «անպատճառ ոսկի պիտի տաս, կամ ոսկւոյ հաշուով արծաթ», ըսելու։ Որովհետեւ խնդիրը սեղանաւորներէն և ոսկերիչներէն զատ նաեւ ընդհանուր հասարակութեան համար չահեկանութիւն կրնայ ունենալ, պարագայները քիչ մը աւելի կը մանրամասնենք ներկայ և յաջորդ յօդուածով։

* * *

Դեսպանախորհրդին և իւր քննիչ մասնագէտ յանձնախմբին կարգ մը հանճարեղ ծրագրեր ներկայացան, որոց սակայն ո՛չ մին հիմնական դարման էր շարիքին, այսինքն՝ իբր քառորդ դար յառաջ ունկին 60 բէնսէ աւելի արժող արծաթին վերջի տարիներս 40 բէնսէն ալ աւելի վար իջնալուն։ Թէպէտ Անգլիոյ պատուիրակներն ոսկեդրամի կուսակից էին, բայց առոնցմէ մին, Պ. Ալֆրէտ տը Ռոշիլտ, որ աւելի անկախ դիրք մ'ունի իբրեւ սեղանաւորութեան ներկայացուցիչ, առաջարկեց որ Եւրոպա և Ամերիկա ամէն տարի հինգ միլիոն ոսկւոյ արժողութեամբ արծաթ գնեն հրապարակէն ու փոխարէն վկայագրեր հանեն ի հրապարակ։ բայց արծաթ դրամ չկարեն, գնումները դադրեցնեն երբ ունկին 43 բէնսէ աւելի արժէ, փոքր վճարմանց համար արծաթ դրամ աւելի գործածուի, և Անգլիոյ Պանքային հինգ ոսկինոց պանքնոտն որ հիմակ ոսկւով վճարելի է, արծաթով վճարելի ըլլայ յետ այսորիկ։

Այս առաջարկութեան դէմ նոյն իսկ անգլ. կառավարութեան ներկայացուցիչը և Գերմանիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատուիրակները վճռապէս ըսին որ «Թէպէտ աղւոր աղւոր մտիկ կ'ընենք ինչ որ Դեսպանախորհրդոյս մէջ ըսուի արծաթ դրամի գործածումն աւելցնելու համար, բայց ո՛ և իցէ ծրագրի յանուն մեր կառավարութեան հաւանութիւն յայտնելու արտօնեալ չենք։» Աւստրիա և Գերմանիա մանաւանդ խօսքը կարճ կապեցին՝ յայտարարելով թէ «Մեք այնքան գոհ ենք մեր դրամական դրութենէն որ դոյզն փոփոխում մ'անգամ չենք ընդունիր»։

Այս խնդրոյ մէջ գիտէ՞ք ինչի կը նմանիր Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դիրքն(*)։ Նոր կարգուած երիտասարդի մը հագիւ մէկ-երկու շաբաթ ետքն եղեն առաջարկել որ ամուսնալուծման օրէնքի մը ծրագրին տակ ստորագրէ։ Մարդն այն պահուն անանկ բան միտքէն կ'անցունէ՞, անանկ առաջարկ մտիկ կ'ընէ՞։ Սիրոյ մեղրալուսնին մէջն է, իւր կեանքին երջանկագոյն շրջանը կը վայելէ լիուլի, կարելի՞ է միթէ որ նոյն պահուն յառեսես ըլլայ։ Նոյն իսկ Պ. Նաքէ Ամուսնալուծման օրէնք կ'առաջարկէ՞ր եթէ իւր կնիկէն բաժնուած չըլլար։ Քանի որ անձնական գրգիռը պակսի, ձեր առաջարկութեան՝ որչափ ալ վերացականօրէն խելացի առաջարկ ըլլայ՝ ականջ չի կախեր վերջապէս Ասանկ ալ Աւստրիա։ Այնքան հիմնապէս համոզուեր է ոսկեդրամին աղւորութեան, հարազատութեան ու պարկեշտութեան որ անոր հետ դեռ նոր պսակուեր է, իւր երկրին դրամական դրութեան հիմ ընդուներ է զայն, տարիներով սիրաբանելէ։—ըսել կ'ուզենք՝ տարիներով խորհրդակցելէ, ծրագրեր յօրինելէ և խորհրդարանին հաւանութիւնն ստանալէ յետոյ։ Այս պայմանաց մէջ երբ դուն իրեն առաջարկել որ այն դրութեան մասամբ կամ ամբողջովին խզման համակերպի, մտիկ կ'ընէ՞ միթէ։

Գերմանիա եւս ոսկեդրամի միաձուլեան դրութիւնը կը պաշտէ։ Իրաւ անոր դիրքը չենք կրնար բաղդատել ամուսնութեան մեղրալուսնի շրջանը վայելող սիրակցորդ զոյգին։ զի 1873էն ի վեր յարած է այս դրութեան, ըստ այնմ կարգադրելով իւր դրամական շրջաբերութիւն։ Բայց Գերմանիոյ դիրքն աւելի աղւոր բանի մը կրնանք նմանցնել, 10-15 տարիէ ի վեր ամուսնացեալ և 5-6 զաւկի հայր եղած անձին, որ շատ գոհ մնացած է ամուսնացեալ կենցաղավարութենէն, հակառակ անոնցմէ տարաձայնութեանց զորս ներելի չէ չափազանցել (*), և եթէ նորապսակը սիրոյ վայրկենական տպաւորութեան ներքեւ կը մերժէ ամուսնալուծման գաղափարները, միւսին հասուն դլուխն հաստատ համոզումով և փորձառութիւնով կ'ըսէ թէ ամուսնալուծման դրութիւնն յանձնարարելի բան մը չէ այնքան։

* * *

Ֆրանսա եւս որոշ ընթացք մը բռնեց։ Իրաւ է որ Լատինական Միութիւնը կազմող հինգ Տէրութիւնք (Ֆրանսա, Իտալիա, Զուիցերիա, Պելժիա, Յունաստան), իրենց արծաթ դրամին նկատմամբ համաձայնութեան մը եկած են շատ տարիներէ ի վեր, որով իրարու արծաթ դրամը կը գործածեն, ամենն ալ Ֆրանքի վրայ հիմնուած ըլլալով։ բայց այս պատճառաւ երկմետաղեան չեն Ամերիկայի պատուիրակներուն պահանջած ձեւով, այսինքն՝ ունեցած մեծաքանակ պարտքդ ամբողջովին արծաթի տալու պահանջում՝ չես կրնար ընել Ֆրանսայի կամ միւս երկրաց մէջ։ Ֆրանսական պատուիրակ Պ. Թիռառ, որ տակաւին երմտական նախարար չէր անուանուած՝ դժբախտ Պ. Ռուվիէի տեղ, յայտարարեց թէ «Արդի հանդամանաց մէջ, կարելիութիւն չկայ երկմետաղեանութիւն հաստատելու միամետաղեանութեան տեղ»։ Ֆրանսա

(*)· Գերմանիոյ մէջ եւս կայ երկմետաղեան կուսակցութիւն մը, որ մերթ ընդ մերթ գլուխ կը վերցնէ և ոսկեդրամի բացարձակ տիրապետութեան ·վանգները կը նշանակէ։ Բայց դեռ անցեալ օր կոմս Բաբրիվի Ռայխսթակի մէջ կը նշաւակէր ու կը հարուածէր զայդ կուսակցութիւն։

(*)· Կը յիշուի թէ Աւստրիա-Հունգարիա քանի մը ամիսէ ի վեր վերջնապէս ընդունեց ոսկեդրամի դրութիւնն, և ըստ այնմ հրապարակէն ոսկի կը ժողվէ, նոր ոսկեդրամ կը կոտէ, և թղթադրամ փիորինն հետզհետէ կը բառնայ հրապարակէն։

շատ գոհ է արդի կարգադրութիւններէն որք լիովին կը բաւեն իւր պէտքերուն։ Լատինական Միութեան հինգ երկիրներուն մէջ դրէթէ 20 տարիէ հետէ փակուած են Փողերանոցք՝ արծաթի դրամ կոխելու մասին, և վերաբացումն յուսալ անտեղի է։ Ֆրանսայի սոյն յայտարարութիւն շատ զայրացուց ամերիկեան պատուիրակներն, որոց կողմէ Պ. Բէնքն զարմանք յայտնեց, զի Ամերիկացիք Ֆրանսացւոց աշակցութեան կամ դէթ համակրութեան վրայ յոյս դրած էին՝ արծաթին յարգն աւելցնելու համար։ Ամերիկացիք աւելի բարկացան երբ Պ. Թիռառ իբրեւ դարման առաջարկեց որ «Այս գործին մէջ ամէն երկիր թող իւր գլխուն ճարը նայի իւր հասկցած կերպով, և արծաթի դրամ աւելի գործածելու համար թող արծաթի դրամ աւելի կոխէ»։ Հեղնութիւն մը չէ՞ր այս՝ Ամերիկացիներուն դէմ, որք Ուաշինկթընի և Նիւ Եորքի փողերանոցին և Դանձարաններուն մէջ նոր և փայլուն աղւոր արծաթի տոլարներ միլիոններով ու միլիոններով կոխած պահած են, ստորերկրեայ մթերանոցներու մէջ, արծաթի ճշմարիտ հանքեր, բայց չեն կրնար հրապարակ հանել, արծաթի մետաղին հրապարակը չողոջելու և սպիտակ դրամին յարգն աւելի եւս չկոտրելու համար։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՓԱՐԻԶ· Բանտարկեալ Վարիէ Բանոթ Դէլ·—Բանտարկեալ վարչական խորհրդոյ անդամ Պ· Բոթիւ տունը կոխուելէն ետեւ, Ֆէլիքսի լրաբեր մը գնաց տեսաւ զՏիկին Բոթիւ, տեղեկութիւն ստանալու համար։ Արեւելեան սլաս մ'է այս կին, որ ճարպիկ և խելացի կին մը կ'երեւի։ Սեղանէն նոր կ'ելնէր երբ խմբագիրը կը ներկայանայ։ Ազգականներէն հիւրեր կային։

—Ներեցէք, Տիկին· դի պարտաւոր եմ անանկ բաներու վրայ խօսիլ որ անհաճոյ են ձեզ։

—Հոգ չէ, հարցուցէք որ պատասխանեմ։

—Այս առաւօտ ի՞նչ դարձաւ ձեր տան մէջ։

—Շատ պարզ բան։ Առաւօտեան ժամ 6ին զանգակը զարնուեցաւ ուժգնապէս։ Որովհետեւ այս ժամուն մեր դուռը մարդ չի զարներ, կռահեցի որ խուզարկութեան եկեր են։ «Ո՞վ է ան» հարցուցի։—«Որո՞ւն պատիւ ունիմ խօսելու» պատասխանեց մարդու ձայն մը։—«Առ Տիկին Բոթիւ»։—«Տիկին, դռնապանն հետս առած եմ, հաճեցէք դուռը բանալ, և ո՛վ ըլլալս ըսեմ»։—«Ներեցէք, Պարոն, հագուած չեմ, կը հաճի՞ք ժամանակ տալ ինձ որ շրջազգեստս հագնիմ։»— «Հրամանը ձերն է, Տիկին»։ Արթնցուցի վարժուհին որ իմ մանչերուս սենեկին քովը կը պառկի։ Հագուեցայ և դուռը բացի։

«Պ. Թունի, ոստիկանապետ,» ըսաւ ներս մտնող առաջին անձն։ «Ասոնք ալ իմ երկու քարտուղարներս են», ըսաւ իրեն ետեւէն եկող երկու անձերը ցուցնելով։ — «Ի՞նչ կ'ուզէք, Պարո՛ն։»

—Հարցուց թէ ամուսինս տունը չէ՞։— Վիեննա գործ ունի և ստիպողական հեռագիր ստացած ըլլալով, շաբաթ օր հոն գնաց։ Երեկ պիտի գար, բայց հեռագրեց թէ գործը լմնցած չէ տակաւին։

Խմբագիրը կը հարցունէ։

—Հարկաւ իրեն ծանուցիք Պ. Թունիի այցելութիւնն, և ըսիք որ շուտով չդառնայ։

—Ընդհակառակն, ամեն օր իրեն հեռագիր մը կը զրկէի թէ «Տղայք աղէկ են»։ զի շատ զաւակասէր է։ Այսօր այն հեռագիրն ալ չղրկեցի, որպէս զի թիւր մեկնութիւն մը չտրուի։

Տիկին Բոթիւ կը պատմէ թէ ոստիկանապետն ի՞նչ ըրաւ իւր տան մէջ։ Շատ հաճելի մարդ մ'է։ Իւր պաշտօնն ամենայն քաղաքավարութեամբ կատարեց։ Խնդրեց տիկնոջմէն որ ցուցնէ ամուսնոյն թուղթերը պահած տեղն։ «Հարկադրեալ եմ առնուլ այն թուղթեր որք Բանամայի կը վերաբերին։» Զատեց, և վար դրածները տուաւ իւր քարտուղարներուն որք կապեցին ծրար ծրար, և կնքեցին։ Այս գործը կատարելէն ետեւ, Պ. Թունի մեկնեցաւ։

Բռնուած թուղթերը կարեւոր բաներ չեն եղեր։ Իբրեւ պարգեւաւոր փոխառութեան խորհրդարանական յանձնաժողովին անդամ 200 հազար ֆր. ընդունող Նախկին երեսփոխան Պ. Սան Լըռուայի քով ալ կարեւոր թուղթեր չեն գտնուեր։ Շատ բան կանխաւ մաքրուեր է։ Իւր գաւառային բնակավայրին մէջ թուղթերն այնքան անկարգ էին որ հասկցուեցաւ թէ օր առաջ մարդ եկեր և Բանամայի վերաբերեալ վտանգաւոր թուղթերը վերուցեր է։

Խմբագիրն հետեւեալ կերպիւ կը շարունակէ խօսակցութիւնը Տիկին Բոթիւի հետ։

—Փափուկ կէտի մը վրայ կ'ուզեմ խօսիլ ձեզ, Տիկին։ Երկու տեսակ կիներ կան։ Կիներ՝ որք միայն իրենց գործին և ընտանեաց խնամքին կը պարապին, և կիներ՝ որք իրենց այրերուն գործակիցներն ու խորհրդակիցներն են վիճակամայն։

—Այո՛, իմ ամուսինս ամեն բան կ'ըսէր ինձ։

—Հարցուփս մի՛ պատասխանէք եթէ անհաճոյ կ'երեւի ձեզ։ Բայց երբ քննիչ յանձնախմբին խօսքն եղաւ, մտահոգութիւն չտեսա՞ք ձեր ամուսնոյն վրայ։

—Ամենեւին։ Այս դատին մէջ արդէն Պ. Բոթիւ քաղաքականութիւն միայն կը տեսնէր։ Ինքզինք այն ատենն խնդրէ դուրս կը գտնէր որ խորհրդարանական քննութեան վրայ կը խօսէր ինչպէս դուռ կը խօսէք, իբրեւ բնաւ շահակից չեղող մէկը։

—Եւ դուք անձնապէս բնաւ հոգ չէ՞ք ըներ։

—Ինչո՞ւ հոգ ընեմ։ Ձէ՞ք կարծեր որ երեք օրէն կը լմնայ այս ամեն բան։

—Ո՛չ, Տիկին, չեմ կարծեր։ Ձերբակալումներ շուտ կը հրամայուին, բայց մինչեւ որ գործը դատի ելնէ, երկար կը տեւէ։ Ի՞նչ կը կարծէք, ձեր ամուսինը կուգայ անձնատուր կ'ըլլա՞ կամովին։

—Հարկաւ իւր փաստաբանին խորհրդին պիտի դիմէ, և 15 օր յառաջ փաստաբան դրաւ։

Խօսակցութեան մէջ Պ· Ֆերտինան տը Լէսէբսի անունը կ'արտասանուի· տիկինը կ'ըսէ·

—Ո՜հ, անիկա դատավարութենէ վերծ է։ Ո՛չ ոք կը համարձակի բանտարկել զնա։ Հիւանդ է Բանամայի գործին փճանալէն ի վեր։ Այն օրէն ի վեր Բանամայի խօսքը չըներ քնաւ։

—Իսկ ձեր ամուսի՞նն ի՞նչ կ'ըսէ։ Գործն անդարձ կորա՞ծ կը համարի։

—Ամենեւին։ Բանամա գեղեցկագոյն գործն է դարուս։ Այդ չբանց չատ պիտանի է։ Զայն պիտի չինեն լմնցնեն, ապահով եղիք։

—Այո՛, բայց ո՛չ թէ մեք։

—Ինչո՞ւ ատանկ կ'ըսէք։ Անկարելի բան է որ Ֆրանսայի մը ի գլուխ չհանէ զայն։ Այս համոզումը կը յայտնէր միշտ ամուսինս, որ բացարձակ վստահութիւն ունի գործին վրայ, և ուրիշ բան չուզեր բայց եթէ անոր ամբողջացման գործակցիլ։ Դեռ տասն օր յառաջ կ'ըսէր· «Թո՛ղ նոր ընկերութիւն մը հիմնուի, և եթէ պէտք ըլլայ, ես ինքս կ'երթամ տարի մը կը մնամ ի Բանամա»։ Եւ ասիկա ըսողն այն մարդն է որ իւր զաւակներէն հեռի մնալ քնաւ չուզեր։

Տղաքները կը կանչուին։ Պզտիկը, Բօլ, 6 տարու, իւր փոքրիկ բաղուկներով մօրը վիզը կը փաթթուի։

—Ասիկա զիս կը պաղտէ, կ'ըսէ մայրը։

Միւսը, նաւազի զգեստով Շարլն, որ այսօր իսկ 14 տարին կ'ամբողջացնէ, այն ալ մօրը գիրկն իյնալով կ'ըսէ·

—Բայց մայրի՛կ մենք երկուքս ալ կը պաչտենք զքեզ։

Տիկինն, որ առաջին անգամ կը տեսնի, կ'ըսէ· «Այո՛, պիտեմ, սիրելի զաւակներս», և երկուքն ալ կը համբուրէ։

Ամլ ասոր վրայ խմբագիրն հրաժեշտ կուտայ կը մեկնի։

Նոյն պահուն հեռագիր մ'եկաւ Պ· Բոթիւէ որ կ'ըսէր։ «Գործն յաջողեցաւ։ Ուրախ եմ։ Կիրակի ճամբայ կ'ելնեմ։»

Հեռագիրն երէկ ծանոյց թէ Պ· Բոթիւ փարիզ դարձեր և ոստիկանութեան անձնատուր եղեր է։ Եթէ չգար, ֆրանսական կառավարութիւնն անոր յանձնումը պիտի պահանջէր Աւստրիոյ կառավարութենէն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՄԱՑԻ ԽՆԴԻՐՆ։— Երեսփ· Ժողովոյ այս չորեքշաբթի նստին մէջ, յորում հինգ երեսփոխաններ դատի ենթարկելու արտօնութիւն տրուեցաւ նախարարութեան, հրաժարեալ նախարարն եղեւ մաց, Պ· Ռուվիէ, յայտարարելէն ետեւ թէ «Լնախարարական գաղտնիք պահելու ժամանակ չէ, ըսաւ թէ «Երբ յիշխանութիւն անցայ, տեսնելով որ բաւական քանակութեամբ գաղտնի վարկի դրամ չկար՝ Հանրապետութիւնն հզօրապէս պաշտպանելու համար Պուլանժէրիսթների դէմ, անձնական բարեկամներուս դիմեցի և ստակ ճարեցի· զի

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (28)

Է· ԴԻՑՈՒՈՒ ԵՒ Է· ԼԻՏԶԷ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԴԵՂԱՆԻՆ ԷՆՐԻՈՒԱ

Բուռն կարմրութիւն մը գունաւորեց մանկամարդ աղջիկն այտերը, և գաղտաբար քննեց Մարսէլին այլայլած դիմագիծը։

—Ամեն բան գիտնալու սաստիկ հարկը եթէ չըլլար, շարունակեց դերակոմը, անմիջապէս պիտի պատժէի այս թշուառականը, որ կը համարձակէր սիրոյ վրայ խօսիլ քեզ··· այո, կարծեմ թէ քու առջեւդ պիտի խղդէի զայն։

Մանկամարդ աղջիկան սիրտը սաստիկ կը բաբախէր։ Առաջին անգամն էր որ Մարսէլ իրեն հետ կը խօսէր այնքան ոգեւորութեամբ եւ կրակով··· Այս պահուս, եթէ պսակ մը ընծայուէր իրեն, նուազ հպարտ, նուազ երջանիկ պիտի ըլլար նա։

—Հիմակ, յարեց Մարսէլ առանց ուշ դնելու իր պաշտպանելոյն ուրախութեան, գիտեմ թէ ինչպէս պիտի վարուիմ այդ մարդուն հետ· բայց ուրիշ ապացոյցներ պէտք են ինձ։

—Հրամայէ՛, ըսաւ Զիթելլա պարզապէս։

—Բացարձակ անհրաժեշտ է որ այդ թշուառականին հետ դէմ դիմաց գտնուիմ ուրիշ անձի մը ընկերակցութեամբ։

—Անկարելի չէ։

—Հաւատ կ'ընծայեմ քեզ։

—Բարեկենդան է հիմա։ Կրնամ դիմակաւոր պարահանդէս մը տալ··· հագուագէպ բան է այս··· բայց քեզ համար···

—Կը կարծե՞ս որ ան ալ գայ։

—Կը սիրէ՝ զիս։

—Լա՛ւ ուրեմն, պատրաստէ հրաւիրագրերը։ Զգեստն ու դիմակը պարտաւորիչ ըրէ։ Դուն միայն պիտի տեսնես դէմքերը։ Մինակ, թոյլ տուր որ ուզածիս պէս վարուիմ քու տանդ մէջ։

—Դուն տէրն ես, ես գերիդ եմ։

—Շնորհակալ եմ։ Անոր հասցէն պիտի ունենա՞ս։

—Այս իրիկուն· կառքին ետեւէն մարդ ղրկեցի։

Պահ մը ետքը, դերակոմը դուրս կ'ելներ Զիթելլային տունէն։

—Ա՛հ, վա՛տ, վերջապէս կը բռնեմ քեզի, մրմռաց։ Այո, դուն ճիշդ իմ փնտռածս ես···։ Ատելութիւնս չկրնար խաբել զիս։

ԺԴ

ԻՆՉՊԷՍ ՍԱՏԱՆԱՆ ԿԸ ԽՕՍԻ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒՆ

Լուիզ Մոպէր յուզեալ և սոսկալի գիշեր մը անցուց։ Խեղճ աղջիկը կը սարսռար միտքը բերելով ապագան որ իրենց ամենուն վերապահուած էր, եթէ այն ողորմաբեր ձեռքը որ նպաստած էր իրենց, այլ եւս ձեռք չկարկառուէր իր ընտանիքին։

Անձկագին աչքով կը շափէր իր քայլերուն տակ բացուած անդունդին խորութիւնը· վասնզի համոզուած էր թէ Ռօսթան կոմսը պիտի չանար վրէժը լուծել այն արիւնացայտ խօսքերուն զորս նետած էր անոր դէմքին։

—Ի՞նչ պիտի ընէ, կը հարցուներ ինքնիրեն։ Իրաւ է թէ անողորմաբար վիրաւորեցի զայն· բայց ես կին մըն եմ միայն··· եթէ իր սպառնալիքն ի գործ դնէ՝ մեծ վատութիւն մը ըրած կ'ըլլայ···։ Ոչ, չը պիտի ընէ։

Այս կերպով կուզէր ապահովիլ· բայց անմիջապէս կը նշմարեր թէ իր յոյսը սին երեւակայութիւններով կազմուած էր, եւ իրական ու սոսկալի բանը նորէն կ'երեւէր իրեն· իր ընտանիքն անպատասխա՞ն եւ անպարտ՞ւստ· սոսկալի տեսիլք մըն էր այս։

Զէր մոռնար քոյր Մաղլէնը։ Արդարև, միակ կրօնաւորուհին կրնար պաշտպանել զինքն այս յուսաբեկ վիճակին մէջ· բայց անիկա բացակայ էր, և ծանուցանելով իր մեկնումը, բնաւ ցոյց չէր տուած իր դարձին թուականը։

Այս խառնափնթորութիւններուն մէջտեղ, զորս իր գրգռուած երեւակայութիւնն աւելի սոսկալի կ'ընէր, Լուիզ անձնասպանութեան վրայ մտածեց։ Այս բան տեղի ունենալու էր։

—Մահը, կ'ըսէր, փրկութիւն, ազատութիւն, ամեն տառապանքներու վախճա՞ն է···

Արդէն չատ անգամներ ակնարկուը չափած էր իր վեց յարկերուն բարձրութիւնը մտածելով թէ մարդ չատ կը տանջուէ՞ր գանկը չախչախելով փողոցին քարայատակին վրայ։

Շատ անգամներ եւս ի բաց կը թողուր մահուան գաղափարներն, ըսելով ինքնին թէ միչտ ժամանակ կունենար այդ սոսկալի ծայրայեղութեան դիմելու, եթէ ոչ մէկ նպաստաւոր դէպք չի գար չաղատէր զինքը։

Մինչեւ այն օրն այնքան դժբախտ էր եղած որ անկարելի կը թուէր իրեն թէ բարեբախտութիւնը չվերադառնար։

Ամեն դժբախտներ ունեցած են մտածումներու այս հակասութիւնները։ Մարդկութիւնն ասանկ շփոթած է, չի կրնար ոչ բոլորովին յուսալ, ոչ բոլորովին հրաժարիլ փրկութեան հաւանականութիւններէն։

Դժբախտաբար, Լուիզ բան մը չունէր հոգիին մէջ որ կարենար զօրացնել զինքն իր պայքարին մէջ ընդդէմ դժբախտութեան։

Իր անհանդարտ, անձանձրոյթին բաղձանքովը տենդագրգիռ բնաւորութիւնը, միչտ պատրաստ ըմբոստանալու, երբէք չէր ամբոխած այն կոյր առաքինութեամբ որով մարդ, ծայրայեղ պարագայներու մէջ, կը վստահի Աստուծոյ բարութեան վրայ։

Այս բարձր առաքինութիւնը,—համակամութիւն,—բոլորովին անծանօթ էր Լուիզին։

Կատարուած իրողութիւններն եւեթ կը տեսնէր։ Իր պատճառաբանութիւնը սապէս կրնար ամփոփուիլ·

«Դժբախտ եմ՝ առանց արժանի ըլլալու դժբախտութեան։»

Ինքզինքը՝ բան մը ըլլալու համար ծընած կը զգար։ Ուստի իր կեղեքեալ սիրտին խորը վրէժառութեան տարտամ բաղձանք մը կար աշխարհի երջանիկներուն դէմ։

Երբեմն կ'երազէր դատաւորի դերը՝ յանցաւորները պատժելու համար։

Օրն անցաւ առանց դէպքի։ Ժամերը սահեցան դանդաղ և ծանր։ Դուրսէն ոչ մէկ լուր չեկաւ փոփոխել մանկամարդ աղջկան մտազբաղումները։

Յաջորդ օրը, առտուան ժամն ինչին մօտ, մինչ Լուիզ գացած էր օրուան հաւատ ուտեստները դնելու, սենեկին դուռը զարնուեցաւ։

—Մտէք, ըսաւ այրին, բանալին դրան վրայ է։

Դուռը բացուեցաւ և Տիկ. Մոպէր զարմացումով տեսաւ տանտիրոջ ներս մտնելը։

Այս տանտէրը չատ կծծի մարդ մըն էր։ Նախկին ջրկիր և չաբաթականով ստակ փոխ տուող ըլլալով և խեղճ մարդիկներ կողոպտելով՝ բաւական ստակ ժողված էր՝ տաղնապի մէջ գտնուող վաճառականէ մը գնելու համար տունն ուր ինքն ալ կը բընակէր իր վարձուորներուն վրայ հսկելու նպատակով։

—Ա՛հ, Մոպէր, ըսաւ դաժան ձայնով, գիտէք որ ութն օրուան ստակը վճարած են միայն։

Կը սուտէ։ Տասնեւհինգ օրուան վարձագինն ընդունած էր, բայց գիտէր որ մէկը չպիտի գար բողոքել իրեն։

—Ես կը կարծէի թէ տասնեւհինգ օրուանը վճարուած է, պատասխանեց հիւանդը· բայց հոգ մի՛ ընէք, պարոն, մեզ օգնող բարեսիրտ տիկինը ձեր վարձքն անվճար չպիտի թողու։

—Հէ՛, հէ՛, հէ՛, բարեսիրտ տիկինը մարդ զրկելով ըսաւ թէ ալ իր վրայ յոյս դնելու չէ։

—Անկարելի բան է, գոչեց դժբախտ կինը, որ ինքզինքն արդէն խնկած կը զգար առջի սոսկալի թշուառութեան մէջ։

—Ուզածուդ չափ անկարելի թող ըլլայ· բայց աս ատանկ է։ Ուրեմն կուգամ ծանուցանել ձեզ եթէ, չորս օրէն, կանխիկ չվճարէք, յառաջիկայ շաբթուն պիտի ձգէք երթաք։

—Անչուշտ սխալ լսած, սխալ հասկցած ըլլալու էք, պարոն։

—Լմնցա՞ւ· չըսէ՞ք որ ապուշին մէկն եմ ես։

—Ո՛հ, ոչ, պարոն, բայց տիկին կոմսուհին···

—Տիկին կոմսուհին չուզեր քաջալերել անառակութիւնը, քանի որ պէտք կ'ըլլայ ամեն բան ձեզ ըսել։

Դահիճը բառ առ բառ կը կրկնէր Կասթոնի սենեկապանին խօսքերը։

Միայն ագահ և կծծի ըլլալուն համար չէ որ այս մարդ անողորմ հաճոյք մը կը կը զգար ստորնացնելով և նախատելով այդ խեղճ կինը։

Անամօթ սրիկայ, ինքն ալ գեղեցիկ գտած էր Լուիզը, և Ռօսթան կոմսին պէս, ուզած էր չահագործել անոր թշուառութիւնը։ Ինքն ալ կարծած էր թէ դիւրաւ պիտի տիրանայ այդ խիստ առաքինութեան՝ անօթութեան միջոցով։

Բայց մանկամարդ աղջիկն անոր արժանի եղած կերպովը վարուեցաւ հետը։ Վարձակալն այն ատեն ետ կեցաւ իր խորհուրդներէն, միտքը դնելով վրէժ լուծել առիթը ներկայանալուն պէս։

—Անկարելի բան է, գոչեց դժբախտ կինը, որ ինքզինքն արդէն խնկած կը զգար առջի սոսկալի թշուառութեան մէջ։

—Ուզածուդ չափ անկարելի թող ըլլայ· բայց աս ատանկ է։ Ուրեմն կուգամ ծանուցանել ձեզ եթէ, չորս օրէն, կանխիկ չվճարէք, յառաջիկայ շաբթուն պիտի ձգէք երթաք։

—Անչուշտ սխալ լսած, սխալ հասկցած ըլլալու էք, պարոն։

—Լմնցա՞ւ· չըսէ՞ք որ ապուշին մէկն եմ ես։

—Ո՛հ, ոչ, պարոն, բայց տիկին կոմսուհին···

—Տիկին կոմսուհին չուզեր քաջալերել անառակութիւնը, քանի որ պէտք կ'ըլլայ ամեն բան ձեզ ըսել։

Դահիճը բառ առ բառ կը կրկնէր Կասթոնի սենեկապանին խօսքերը։

Միայն ագահ և կծծի ըլլալուն համար չէ որ այս մարդ անողորմ հաճոյք մը կը կը զգար ստորնացնելով և նախատելով այդ խեղճ կինը։

Անամօթ սրիկայ, ինքն ալ գեղեցիկ գտած էր Լուիզը, և Ռօսթան կոմսին պէս, ուզած էր չահագործել անոր թշուառութիւնը։ Ինքն ալ կարծած էր թէ դիւրաւ պիտի տիրանայ այդ խիստ առաքինութեան՝ անօթութեան միջոցով։

Բայց մանկամարդ աղջիկն անոր արժանի եղած կերպովը վարուեցաւ հետը։ Վարձակալն այն ատեն ետ կեցաւ իր խորհուրդներէն, միտքը դնելով վրէժ լուծել առիթը ներկայանալուն պէս։

(Շարունակելի)

կառավարելու համար, դրամ պէտք է, ինչպէս որ գիտեն ամէն քաղաքական մարդիկ։ (Ընդմիջումներ։) Բայց ես պատրաստ եմ երթալ ո՛ր դատարանին առջեւը որ կ'ուզէք. զի ես իմ անձիս համար այս գումարներէն բարա մը վար չեմ դրած. իմ ճակատս բաց է. ձեր գիտցած մարդոցմէն չեմ եաւ։ Եւ սա ալ խմցէք որ ես երբէք Բանամայի Ընկերութեան շահերուն պաշտպանութիւն չեմ ըրած։» Աւասկէ շատ կարուկ յայտարարութիւն մը։ Կը մնայ տեսնել թէ Եղեռնադատ Ատենի դատաւորը ի՛նչ պիտի ըսեն։

Նախկին պուլանժէական և հայրենասէր բանաստեղծ Տէրուլէտ կը հարուածէ զՊ. Հէրց գերմանացին, Պատուոյ Լէգէոնէն զբերկուիլը կը պահանջէ, և այս առթիւ կը պատմէ թէ այս Պ. Հէրց երբեմն ֆրանսական վարչութեան թելերն իւր ձեռաց մէջ ունեցած է, յոյժ ազդեցիկ մէկն եղած է. (Բողոքներ Ձախակողմէն. Ծափահարութիւնք Աջէն։) Ապա Պ. Տէրուլէտ խոտիւ կը հարուածէ անուանի արմատական կուսակցապետն և Լա Ժիւսթիսիւ խմբագրապետն Պ. Ռիլմանսօ, որ Պ. Հէրցի հետ շատ սերտ յարաբերութիւն ունէր։ «Որո՞վ դիտաւորութեամբ Պ. Հէրց 200,000 ֆր. յանձնած էր Լա Ժիւսթիս լրագրին, անոր բաժնեթուղթերը գնելով։»

Պ. Ռիլմանսօ իւր պատասխանի դէմ ըսուած խօսքերն հերքելով, կը յիշեցնէ թէ իւր խմբագրական կեանքը միշտ իւր բարկամաց և ծանօթաց յարգանքն ու համարումը գրաւած է իւր վրայ։ Պ. Տէրուլէտի անարգ զրպարտութեան փոխարինութիւնն անձնապէս պիտի պահանջէ իրմէ։ (Մենամարտ։) «Պ. Հէրց ձեր ըսածին չափ գէշ մարդ մը չէ։ Անկա Ֆրանսայի ծառայած է իբրեւ զինուոր և իբրեւ բժիշկ։ Եւ ձեր Պուլանժէ զօրավարն ալ Պ. Հէրցէ աւելի մտերիմ բարեկամ չունէր, ի՞նչ չուտ մոռցաք, Պարոնայք նախկին Պուլանժէականք։ Եւ զոնէ որո՞վ իրաւամբ և յանդգնութեամբ չվոխարինիս կը բերէք՝ ընտրեալ խորհրդարանական ներկայացուցիչները վատահամբաւելով։ Լա Ժիւսթիս լրագրին մէջ չէ թէ մէկ այլ շատ մը դրամատէրներ փարա ունին։ Անկէ ի՞նչ կ'ելլայ։ Բանն հոն է որ այս լրագիր երբեք ջատագոված չէ Պ. Հէրցի ձեռնարկութիւնները։ Գնուած զրպարտութիւն մը կ'ընեն անոնք որ կ'ըսեն թէ ես երկիրս մատնած ըլլամ՝ օտար (գերմանական) ազդեցութիւններու ծառայելով։ Պ. Տէրուլէտ սուտ կը խօսի կոր, սո՛ւտ։» (Ծափահարութիւնք, կրկին և կրկին ծափահարութիւնք Ձախակողմէն. «Պրաւո՛ Ռիլմանսօ. Աա՛նկ խօսելու է ահա։»— (Մարդու մը երեսն ի վեր «կը սուէք» ըսելն հոմանիշ է զայն մենամարտի հրաւիրելու։) (*)

Անդիէն ելաւ Պ. Միլվուա Պուլանժէի յիշատակը պաշտպանելու, որ այս առթիւ նոր հարուած մը կ'ընդունէր՝ իբրև ազնտ գործերու միջնորդ Հէրցի մը մտերիմը։ Պ. Միլվուա ևս կծու լեզուաւ կը հարուածէ զՊ. Ռիլմանսօ։ «Առաքինութեան և արդարութեան հզօր պաշտպան՝ Պ. Ռիլմանսօ հաւանօրէն անոնցմէ մին է որը քանի մը միլիոններ ընդունելով խաղացուցած են իրենց խիղճը Բանամայի գործին մէջ։»— Խստիւ կը բողոքէ Պ. Ռիլմանսօ, «սո՛ւտ է, սո՛ւտ» պոռալով։ Պ. Միլվուա կը պատասխանէ. «Կը պնդեմ որ ձեր գոված Հէրցն օտարազգիներու գործակից եւ մեղսակից մ'է։»

Դատական նախարար Պ. Պուռժուա կը ծանուցանէ թէ Պ. Հէրց դատի պիտի կոչուի Պատուոյ Լէգէոնի նշանակրաց դատարանին առջեւ։ Պ. Տէրուլէտ գոհ կը մնայ կառավարական յայտարարութիւններէն, և ետ կ'առնու իւր առաջարկած օրակարգը։

Ի ԴԱՆՈՒԲ։— Սեւ Ծովու և Դանուբի ռուսական շոգենաւային ընկերութեան անօրէն կակարին իշխան երկար տեղեկագիր մ'ուղղելով ռուս կառավարութեան, յայտնեց թէ մի կողմէ Ռուսիոյ և միւս կողմէ Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ յարաբերութեանց արդի կացութեան մէջ, յիշեալ ռուս ընկերութեան անկարելի դարձած է շոգենաւ բանեցնել Դանուբի վրայ, ուր Գերմանք, Աւստրիացիք և Մաճառք չեն դադրիր դժուարութիւններ յարուցանելէ, այնպէս որ ռուս ընկերութիւնը չէ կրնար շահաւոր գործ մ'ընել, մինչեւ իսկ եթէ ռուս կառավարութիւնն աւելցնէ իւր վճարած տարեկան նպաստին քանակութիւնը։

Ի ՍԵՒ ԾՈՎ։— Անգլ. լրագիրք կը գրեն թէ ի Սեւ Ծով Ռուսիա ունի ընդ ամենայն 6 հատ մեծ նոր զրահաւոր, երկու հին մարտանաւ, 18 թորփիլանաւ, 12 թնդանօթակիր, 5 նոր փոխադրանաւ 4—5,000 տակառ, 4 հին փոխադրանաւ, և ինն կամաւոր ընկերութեան սրընթաց շոգենաւեր, որոց սպայք Ռուսիոյ նաւային զօրութեան անդամ կը նկատուին, նաւ. ուրիշ մանր մունր շոգենաւեր։ Ի հարկին, կառավարութիւնը կրնայ Սեւ Ծովու մէջ բանող ռուսական ընկերութեանց շոգենաւերն իւրացնել, այն է՝ 53 շոգենաւեր ռուսական շոգենաւային ընկերութեան, 5 շոգենաւեր կակարին ընկերութեան և 4 շոգենաւեր ռուսական փոխադրութեանց ընկերութեան։ Առաջին ընկերութիւնը միայն նոր շոգենաւեր կը շինէ։ Ռուսական նաւարանի անմիջական տրամադրութեան ներքեւ գտնուած մեծ նաւերը 77 հատ են, ընդ ամենայն 143,490 տակառաչափ։

Պ. ՏԸ ԼԷՍԷՌԻՍ (Ծերունւոյն) կարուածներն և գոյից մեծագոյն մասն աճուրդով կը ծախուին մի քանի օրէն՝ իւր պարտուց փոխարէն։ զի Բանամայի գործէն դրամապէս ալ վնասած է։

ԴԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՀԱՍՈՒԹԻՒՆ։— Բանամայի կարգ մը բաժնետէրք իբրև

(*)։ Ինչպէս Հեռագիրն երէկ ծանոյց, մենամարտը տեղի ունեցած է, և Ռիլմանսոյի և Տէրուլէտի իրարու դէմ նետած 6 գնտակէն մարդու մնաս չէ եղած։

քաղաքային դատախազ պիտի ներկայանան, յունուար 10ին (Ն. Տ.) Վերաքննիչ Ատենի առաջին դատարանին առջեւ սկսելիք դատին մէջ, և պիտի պահանջեն որ այս դատն նոյն դատարանին առջեւ չտեսնուի, զի դատաւորներէն ոմանք խնամութիւն և սերտ յարաբերութիւն ունին Բանամայի վարիչներուն հետ, և ըստ օրինի պէտք է որ անոնց վճռոյն չյանձնուի գործն։ Այս նախնական դատավարութիւն Վճռաբեկ Ատենին առջեւ տեղի պիտի ունենայ։

—Հիմակ որոշուած է որ Վերաքննիչ Ատենի առջեւ Բանամայի վարիչներուն սեղանաւորական դատէն զատ, Եղեռնադատ Ատենին առջեւ ալ այն անձանց դէմ ուրիշ դատ մը սկսուի՝ պաշտօնեայներ կաշառած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Կը խորհուի նաև այս երկու դատերը միացնել։

ՈՍԿԵԴՐԱՄԸ Դեկտ. 16ին քիչ մը սուղցաւ ամերիկեան հրապարակին վրայ, յեւրոպա նիւ Եորք մեծաքանակ ոսկի զբրկուելուն պատճառաւ։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ՂԱՐՁԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Քաղաքական ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երեկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամին. Ս. Պատրիարք Հօր և առժամեայ ատենապետութեամբ Եռսուֆեան Ազն. Տիգրան էֆէնտիի։

Տնտեսական խորհուրդն, ըստ յանձնարարութեան Քաղաքական ժողովոյ, կրէտէի ազդ. հաստատութեանց պահպանման և մատակարարման խնդիրը քննած և տեղեկագիրը մատուցած էր։ Ժողովն ուշադրութեան առաւ սոյն տեղեկագիրն և Տնտեսական խորհրդոյ առաջարկութիւնն ընդունելով՝ որոշեց ըստ այնմ հոգաբարձութիւն մը կազմել նոյն կալուածոց մատակարարութեան համար և միանգամայն կարեւոր դատելով կանոնագրով մը սահմանել անոր պաշտօնն, յանձնեց Տնտեսական խորհրդոյ պատրաստել նոյն կանոնագիրն ինչպէս նաև ընտրելեաց ցանկ մը հոգաբարձութեան անդամակցութեան համար։

Տնտեսական խորհուրդն յայտարարած էր ազդ. կալուածոց ապահովագրութեան մասին Իմպէրատ ընկերութեան հետ ունեցած բանակցութեան արդիւնքը։ Ժողովն ուշադրութեան առնելով Տնտեսական խորհրդոյ տեղեկագիրն, այս մասին ո՛եւ է տնօրինութիւն ընելէ առաջ յանձնեց Տնտեսական խորհրդոյ ազդ. կալուածոց ճշգրիտ և մանրամասն մէկ վիճակագրութիւնը պատրաստել և ներկայացնել ժողովին։

Ուսումնական խորհուրդն յայտարարեալ մը տեղեկագրած էր Կեդրոնական վարժարանի 1886էն 1891 հընդամեայ շրջանի և 1891-92 տարեշրջանի ուսումնական մասին իւր կատարած քննութեան արդիւնքը և ներկայացուցած էր ինչ ինչ առաջարկութիւններ։ Ժողովը սոյն տեղեկագրին վրայ խորհրդակցելով որոշումը վերապահեց յաջորդ նիստին։

Սամաթիոյ Նոր Թաղի թաղական խորհուրդն առաջարկած էր թաղին Ս. Ներսէսեան ընկերութեան՝ 200 ոսկւոյ մօտ գումարը գործածել յանուն ընկերութեան կառուցանելի վարժարանին շինութեան ծախուց։ Ժողովն ստանալով այս մասին Տնտեսական խորհրդոյ կարծիքն, արտօնեց նոյն գումարին գործածութիւնը առաջադրեալ նպատակին։

Ժողովն զբաղեցաւ նաեւ Մուրատա թեմի Զանկերլերի և Իմէպօլուի եկեղեցեաց և դպրոցի շինութեան խնդիրներով։

Ս. ԾԱԿՈՐԱՑ ՏՕՆԸ

Վաղը, կիրակի, Ս. Ծակորայ տօնին առթիւ, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ վարժարանաց հիմնադիր հոգելոյս Սերովբեան Ծակորս Պատրիարքի հոգւոյն համար Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Այէսթճեան Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ։ Յետ աւարտման եկեղեցական պաշտամանց, ըստ վաղեմի սովորութեան հանդէս մը պիտի կատարուի վարժարանին մէջ։

Թէեւ Կ. Պոլսէն ոչ մէկ ծանօթ դեսպան կամ դերասանուհի չմասնակցեցաւ այս ձմեռ Թիֆլիզի թատերախումբին, կա՛մ հրաւիրուած չըլլալուն և կա՛մ պայմաններու մասին համաձայնութիւն չգոյանալուն պատճառաւ, այսու հանդերձ կովկասի մէջ դերասանական խումբերն գէշ ալէկ առաջ կը տանին իրենց թատերական գործը։ Բնդհանրութիւնք անպակաս են և Թիֆլիզի թերթերը «միջակ» կը գտնեն տրուած ներկայացումները։

Նոյեմբեր 23ին, տեղի ունեցեր է ի Թիֆլիզ, դերասան Պ. Աբրահամեանի ի նպաստ՝ Շէյքսպիրի «Շայլօք»ի ներկայացումը, թարգմ. Պ. Գ. Բարխուդարեանի։ Սոյն ներկայացման առթիւ ամենէն աւելի քննադատուած է ներկայացման լեզուական մասը։ «Հայերէն լեզուն երբէք այսքան չարչարուած չէր բեմի վրայ» կ'ըսէ տեղական քրոնիկագիր մը։

Բագուէն կը հաղորդեն թէ Պ. Սաֆրաղեան դերասանական խումբ մը կազմակերպեր է, որ շուտով կ'սկսի ներկայացումներ տալ։

Պաթումի մէջ հայ թատերասիրաց խումբ մը կանոնաւորապէս ներկայացումներ կուտայ ուսկից գոհ են տեղացիք։

Նոյն թատերական եռանդը նաեւ Նոր Նախիջեւանի մէջ, ուր թատերասէրներու խումբ մը կազմուեր է, տեղական գաւառաբարբառով ներկայացումներ տալու համար. սակայն անսպասելի դժուարութեան մը կը բաղխին. Նախիջեւանի հայ օրիորդներն ու կիները կը դժկամակին եղեր ներկայացմանց մասնակցելու, որով անգործադրելիութեան կը մատնուի հայերէն ներկայացումներ տալու խորհուրդը։ Ցոյս կայ եղեր սակայն որ Նոր Նախիջեւանի պարկեշտասուն հայ իգական սեռը վերջ ի վերջոյ յօժարի թողուլ այդ ամօթխածութիւնը և զարկ տայ թատրոնական գործին։

Ընդհանուր Լուրեր

ՍԻԼԱՄԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած միջօրէին այդ մզկիթը դընաց, ուր ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին հոլանտական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, Օմ. կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ, շոգենաւային Մէսաժրերի ընկերութեան քննիչ Պ. Հէնրի Պօ և քսանի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ։— Քարտիֆի օսմանեան պատուակալ փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ տեղւոյն վաճառականներէն օսմանեան հպատակ Սթանկալա էֆէնտի։

Իւլպայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Պասրայի նահանգին Էվգաֆի հաշուակալ Ալի Ռիզա էֆէնտիի։

Բապիալի աստիճան՝ Եմենական գանձուն արկղակալներէն Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտիի և Կեսարիոյ գաւառին Էվգաֆի անօրէն Մէհմէտ Ռիֆաթ էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց հոլանտական դեսպան Պ. Վան Թէլեէս Վան Կուտրիանի։

ՈՐԱՒՈՒԻՃ. — Երկրագործական Դրամատան և Երկրագործական ընդհանուր տնօրէն Բէյմալ պէյի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողով մը օրինական ծրագիր մը պատրաստելու վրայ է որթատունկի անհետացման համար ձեռք առնուելիք միջոցներուն նկատմամբ։ Այդ ծրագրի պատրաստութեան պահուն նկատողութեան կառնուին ի Գերմանիա, ի Ֆրանսա և այլ երկիրներու մէջ՝ որթատունկի նկատմամբ պատրաստուած կանոնագրերը։

ՍՈՎՆ Ի ԿԱՐԻՆ։— Կայս. Իրատէ մը հրապարակեալ է որ կարնոյ նահանգէն արմտեաց արտածումն արգիլուի մինչեւ նոր հունձքի առնը։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը կայս. սոյն իրատէն հաղորդած է Կարնոյ կուսակալութեան։

Կարնոյ կուսակալութիւնը յայտարարելէ յետոյ թէ նահանգին մէջ գտնուած արմտիքն անբաւական է տեղական պէտքերէ և անհրաժեշտ պէտք մը տեսնուած է դուրսէն արմտիք բերելու, խնդրած էր որ շրջակայ նահանգներէն արմտիք ղրկուի։ Նախարարաց Խորհուրդն որոշած է որ Տրապիզոնէն քսան հազար քիլէ ցորէն ղրկուի ի Կարին եւ Կարնոյ թաղապետական սընտուկին՝ կառավարական արկղէն ունեցած 550,000 ղրուշ աւելի պահանջքը վճարուի Տրապիզոնի կառավարական արկղէն։

Ներքին գործոց նախարարութիւնն այս որոշումը հեռագրաւ հաղորդած է Կարնոյ ու Տրապիզոնի կուսակալութեանց։

ՀՆՏԱԼԽՏ.— Դեկտեմբեր 9 ի երեկոյէն մինչեւ հետեւեալ օրն ի Տրապիզոն հնտալխտ 16 դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երեք մահեր պատահած են։ Ի Բլսթանա՝ 4 դէպք ու 3 մահ։

Դեկտեմբեր 10 ին ի Կարին ու շրջակայքը մէջ ո եւ է դէպք չէ պատահած։

—Կարնոյ մէջ առողջապահական ժողովն ամեն օր ի նիստ կը գումարուի ընդ նախագահութեամբ կուսակալին և առողջապահական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարելով անմիջական որոշումներ կը տրուին, որք օրը օրին կը գործադրուին առանց յապաղման։

Կարին գտնուող զինուորական բըժշկական մարմնոյն նախագահը ծանուցած է ժողովրդեան թէ հարուստ և աղքատ ով որ հիւանդանայ, կրնայ՝ գիշեր թէ ցերեկ, ամեն վայրկեան դիմել նոյն բժշկաց, որք շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին ձրիաբար պիտի դարմանեն հիւանդներն և դեղ պիտի տան։ Նոյնպէս երբ բժիշկ մը չը պատասխանէ իրենց դիմումին, անմիջապէս իրեն դիմեն։

Այդ բժիշկներէ մէկ քանին այժմ կը գտնուին ի Բասէն, ի Սպեր, ի Դերջան, ի Խնուս, ի Բդլ և ի Բաբերդ։ Հիւանդները դարմանելով հարկ եղած առողջապահական միջոցներն ի գործ կը դնեն։

ԱՆԳԼ. ԱՂՋԱՆՑ բարձրագոյն վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ նախընթաց իրիկուն ընդ նախագահութեամբ Մեծին Բրիտանիոյ դեսպան Սըր Քլառ Ֆառտի։ Հանդիսականաց մէջ կը նշմարուէին կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, Զիքակոյի ցուցահանդէսին օսմ. պատուիրակ Հագգը պէյ, Հոլանտական դեսպանն ու դեսպանուհին, պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիդրոֆ ու կինը, ծովակալ Վուտա փաշա, խտալական ընդհ. հիւպատոսն և այլ երեւելիք։ Հանդէսն սկսաւ Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ նուագով մը զոր երգեցին բոլոր աշակերտուհիք։ Վարժարանին աւանդական սովորութեանց համեմատ՝ մրցանակաբաշխութիւնք կատարուեցան ընդմիջմամբ թատերական կարգ մը սիրուն ներկայացումներու և երգեցողութեանց զոր կատարեցին աշակերտուհիք։ Ցատուկ մրցանակներ նուիրուած էին՝ Ա. վարժարանին նախագահ Սըր Քլառ Ֆառտի կողմէ՝ ճշդապահութեան համար, Բ. գանձապետ Պ. Ռէնէի կողմէ նկարչութեան համար եւ Գ. Պ. Հուբերէյքերի կողմէ ժամանակակից պատմութեան համար։

Մրցանակաբաշխութեան ցուցակէն գոհութեամբ կը տեսնենք որ երրորդ դասարանի աշակերտուհիներէն Օր. Նուարդ Ֆրէնկեան, դուստր հանգուցեալ Գրիգոր էֆ. Ֆրէնկեանի, առաջին մրցանակ ստացեր է Ֆրանսերէն լեզուի համար։ Պէտք է գիտնալ թէ վարժարանին կարգերը երկու առաջին մրցանակ միայն ունին, անդրիերէնի ու Ֆրանսերէնի։ Վարժարանն ունի ութսունէն աւելի աշակերտուհիներ անգլիացի ու ֆրանսացի, և հաղիւ հինգվեց հայ աշակերտուհի։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց ընկերութիւնը արտօնութիւն խնդրած է կայս. կառավարութենէն որպէս զի Էնկիւրիի մասին բացումը տեղի ունենայ տարեգլխէն առաջ։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ երկրագործք ադերագրով մը խնդրած են դրամական օգնութիւն մը ընել իրենց։ Այդ ադերագիր ղրկուած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը՝ այլ և այլ տեղեր երեւան եւ եղած պաճարախտին առաջն առնելու նպատակաւ, ի միջի այլոց հրահանգ ղրկած է ամեն կողմ արգելուլ ախտացեալ անասնոց մորթին, եղջիւրին և այլ մասերուն տուրեւառը։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ կոյսերները մաքրելու համար կազմեալ յանձնաժողովն իւր այս օրուան նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու ճարտարագէտ Պ. Պէրթիէի կողմէ նախապէս մատուցեալ ծրագիրն ու յատակագիծերը։

ՌԷՆԱՆԷն կը գրեն առ «Մապան» թէ վերջերս նոյն քաղաքին մէջ կատղած շուն մը երկու մարդեր խածեր է։ Արնավուտ զատէ Հասան աղա անուն մարդ մը իրեն յատուկ գրութեամբ մը դարմաներ է այդ մարդերն, որք բոլորովին ապաքիներ են և թէ Հասան աղա իւր այդ գրութեամբ շատ մը մարդեր դարմաներ է։

ՀԱԿԻԹԻՆ ԳԻՆԸ.— Այս օրերս մայրաքաղաքէս ի Մարսիլիա մեծաքանակ հաւկիթ կը ղրկուի, որով հաւկիթի գինը՝ հարիւր հատ 28—30 ղրշ. ի բարձրացած է։

ՕՐՏՈՒԻ Ցոյն բողոքականաց կողմէ, կ'ըսէ «Մապան», աղօթարանի ու վարժարանի համար վարձուած մասնաւոր տան նկատմամբ Ցունաց Պատրիարքարանին կողմէ ինչ ինչ դիտողութիւններ եղած են՝ Դատական Նախարարութեան ուղղեալ թագրիրով մը։ Թէ՛ այդ և թէ յոյն բողոքական հասարակութեան պետին տուած գիրն՝ Դատական Նախարարութեան կողմէ մատուցուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին՝ քննութիւն համար։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱՆԹՔ.— Պէշիքթաշի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Ֆոթի անուն այն անձն, որ քսանչիսկնգ օր առաջ Օրթագիւղի մէջ Ապուզէր անուն կաթնավաճառը վիրաւորած էր։ վիրաւորեալն մէկ քանի օր յետոյ մեռած էր հիւանդանոցին մէջ։ Ֆոթի հարցաքննուելով խոստովանած է իւր գործած ոճիրը։

—Նախընթաց գիշեր ի Սթէնեա Սօթիրի անուն ձկնորս մը, որ գինով էր, ծովը ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

—Առջի օրն ի Սարբեար Նիքօլաքի անուն մարդ մը գաւազանի ծակ հարուած մը տուաւ Անտօնաքի անուն մարդու մը։ Անտօնաքի գլխէն ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով անկողնոյ կը ծառայէ։

ԴԻՍԱ մը գտնուեցաւ երէկ Պէշիքթաշի ծովեզրէն։ Վրան խուզարկուելով հաստատուեցաւ թէ անգլիական հպատակ է, հետեւաբար տեղեկութիւն տրուեցաւ անգլիական հիւպատոսարանին։

ՁՄԵՌԸ.— Կարնոյ մէջ ձիւն տեղացած ըլլալով լեռներն ու գաշտերը ձիւնով ծածկուած են։ Ձեան բարձրութիւնը մէկ թիզի չափ է։

Էնկիւրիի, Կեսարիոյ և շրջակայից մէջ ևս ձիւն տեղացած է։

ՆՈՐ ԶԲՕՍԱՆԱՒ ՄԸ։— Արքունի նաւարանին մէջ շինուելիք նոր զբօսանաւին անունը «Թէշրիֆիյէ» պիտի դրուի և շինութիւնը պիտի աւարտի մինչեւ ապրիլ ամիսը։

Այրի Տիկին Տոբթ. Լուսին Պլիս, իւր փեսայն Մր. Հէնրի Օ. Տուայթ, և հանգուցեալ Տոբթ. Պլիսի եղբօրորդին Մր. Ճ. Պլիս, իրենց խորին շնորհակալիքը կը մատուցանեն առ այն բազմաթիւ ազնիւ բարեկամս որք ներկայ գտնուեցան Արժ. Տոբթ. Պլիսի յուղարկաւորութեան պաշտաման եւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին նորա վշտահար ընտանեաց։ 370

Տես չորրորդ երես ԲՐԻՆԹԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 23 Դեկտ.— Բանամայի նոր վիճաբանութեան մէջ, Երեսփ. ժողովն 91ի դէմ 353 քուէով վստահութիւն յայտնեց Պ. Ռիպոյի նախարարութեան վրայ։

—Խորհրդարանական յանձնախմբին անդամներէն մին ըսաւ թէ Պառոն տը Ռէյնաքի տան մէջ 15 չէքերու բուները գըտնուած են՝ Խորհրդարանի 15 անդամց անուան վրայ։ Այս բուներ թուական չեն կրեր, և դեռ չի գիտցուիր թէ Բանամայի գործին հետ առնչութիւն ունի՞ն։ Յանձնախումբը պիտի հարցունէ նախորդ նախարար Պ. Իվ Կիւյոյի թէ Խորհրդարանի ամբաստանեալ անդամց ցուցակի մը վրայ տեղեկութիւն ունի՞ որ ներկայացուեր է եղեր Պ. Բառնոյի։

—Ոստիկանութեան նախկին վերատեսուչ Պ. Անտրիէօի կողմէ խորհրդարանական յանձնախմբին ներկայացեալ գիր մը կ'ըսէ թէ 20 հազար ֆր. ի չէք մը յատկացեալ էր Պ. Ֆլոքէի և ութսուն հազար ֆր. ի չէք մը չորս երեսփոխանիներու, որոց մին յոյժ ազդեցիկ է։ Անտրիէօ ասոնց անուններն հարցաքննիչ դատաւորին միայն պիտի ըսէ։

—Մերակոյտն ևս արտօնեց հինգ ամբաստանեալ ծերակուտականաց դատի ենթարկումն։ Անոնցմէ մին՝ Պ. Թէվընէ պնդեց որ ինք բարա մը չէ առած Բանամայի ընկերութենէն։ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, ամբաստանեալներէն մին, Պ. Ռոչ նախորդ նախարարը, բողոքեց ընդհանուր դատաքննչին որոշման դէմ։

Վակտրան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 12 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

3 տոկոս Լոնտրայի վրայ	110 %
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲՈՆՈՍԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Մրաց. Դ. Սէրի]	20 25½
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	23 32
Կէս օրին	23 34
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » Ժամ Տին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՊԱՏԵՂԹՈՑ

Փոխա	Քիւն Սէրի	54 ¾
»	»	30 ¾
»	» Ս »	24 07

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	5 10
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 07
Պանք տը Փարիզ	» »	5 08
Սօս. Ճանմ է վալէօր	» »	4 28
Ռէժի	» »	16 35
Թրամուէյ	» »	635
Բուումէլիի երկաթուղի	» Ֆր.	89 ¾
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի		78

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 23 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 87
» » 4½ %	104 60
Օսմանեան բոնոսիտէ Սէրի Դ.	21 37½
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	467 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	423 75
Օսմանեան երկաթուղի	84 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	353 75
Պանք Օթօման	575 50
Քրէտի Լիոնէ	— —
Իտալական Ռանթ 5 %	92 75
Եգիպտական միացեալ	497 50
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 135[՝]
Օսմանիյէ Օսմանեան բոնոսիտէ	367 50

ԼՈՆԴՈՆ, 23

Անգլ. բոնոսիտէ	97 37
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 25
» » » Ա.	54 ¾
» » » Բ.	30 ¾
» » » Դ.	21 ¾
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթանա Լոն)	94
Պանք Օթօման	13
Այտընի երկաթուղի	19
Դասպպայի երկաթուղի	11 ¼
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	98 ¾
» առանձ. (բբիվիլէժիէ) 1890	103 ¼
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 ¼
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 23

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 20
» Փարիզի »	47 82
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	167 50
» Երկաթուղի	44

ՊԵՐԼԻՆ, 23

Օսմանեան Երկաթուղի	88 10
Օսմ. Ռէժի	176 20
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 250
» Փարիզի »	80 60

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 23

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 60
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. բոնոսիտէ Սէրի Դ.	21 55
Օսմ. երկաթուղի	89 25
Օսմ. Ռէժի	336 25
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	466 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	425
Պանք Օթօման	582 50
Օսմանիյէ	— —

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՍՈՒՐԲ ԾԱԿՈՐ

Այսօր տօն է «Սրբոյն Ծակորայ Մրծբնայ հայրապետի և սրբոյն Մարուգէի ճգնաւորի և Մելիտոսի եպիսկոպոսի»։ Սուրբ Ծակոր Հա՛յ էր թէ Ասորի։ այսպէս երբեմն Հայերն ու Ասորիներն կը վիճէին, և հետամուտ էին իրարմէ գողնալ այս գերահռչակ Սուրբը։ Այլ պատմական հաւաստիք՝ հայոց կը շնորհեն այս Սուրբը, վկայելով թէ սուրբ Ծակոր ոչ թէ միայն հայ ծնած է, այլ և հօրաբեւորդին է մեր սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի։ Այսպէս Սուրբ Ծակոր Հայոց առաւել ևս մօտիկն է եղած, ուստի Հայերէն յարգուած է մեծապէս, ամէն տեղ և ամէն տեղ։

Սուրբ Ծակոր Մահաբաժակ սուրբը ճանչցուած է, այսինքն տարաժամ հիւանդութեանց, մանաւանդ ժանտախտի տեղ հասնող ու բուժող միակ սուրբն, և մեր Եկեղեցին այսօր իսկ յատուկ Շարականաւ կ'աղօթէ սապէս.

Զարժանահաս մահտարաժամն
Ի յամանէ քո հրամանի
Բարձ ի մէնջ, Տ'էր,
Բարեխօսութեամբ և աղօթիւք
Սրբոյն Ծակորայ,
Տէր Աստուած հարցն մերոց։

Ո՛րքան անուշիկ են այս օրուան Շարականի եղանակները, հազար ու մէկ եղեւէններ, որք կարծես թէ երաժշտութեան սիրուն խաղերն են, կը հրապուրեն ունկնդիրը և մեր հոգիներն անդէն իսկ յափշտակուելով կը վերանան յերկրէ ի յերկին կատարելապէս վայելելու համար երկնային անճառ բերկրութիւն։

Սուրբ Ծակոր ալ շատ վշտեր քաշեց մանաւանդ Արիոսեանց և Ոչ-Չըրհեղեղանց երեսէն։ Որովհետեւ Մրծբին քաղաքին եպիսկոպոսն էր, ուստի փոխադրեալ ի Նիկիա, ուր հետզհետէ կը հասնէին 317 հայրապետներ, որք պիտի մաքառէին Արիոսի և նորա համախոհ եպիսկոպոսաց դէմ։ Այս ժողովոյ բոլոր հայրապետներուն հետ Սուրբ Ծակորն ալ դատապարտեց Արիոսեան վարդապետութիւն

հայրապետական իրաւասութեան տակ էին։ Եւ վէճը՝ թէ սուրբ Յակոբ Ասորի՞ էր թէ Հայ, Ասորիներէն այս առթիւ սկիզբ առաւ։

Փառահեղ կը նկարուի սուրբ Յակոբ, միշտ տապանի կտորը պատկերին վրայ նշանակուելով։ Որովհետեւ խոշոր ճերմակ մօրուքով կը նկարուի, ուստի մեր գեղջուկներուն մէջ հաստատեալ կայ թէ որովհետեւ Սուրբ Յակոբ իւր տոնի օրը իւր մօրուքը կը թոթուէ, ուստի կարելի չէ որ այն օրն առատ ձիւն չի գայ։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒ, 11 դեկտ.

«Հայրենիք» լրագրոյ դեկտեմբեր 10ի թիւին մէջ Գում գաբուէ տեղեկագրուած «Մայր եկեղեցիի դպրաց դասը» վերնագրով յօդուած մը ընթերցայ որուն մի մասն ինձ և պաշտօնիս կը վերաբերէր, ուստի պարտաւորեցայ այդ առթիւ բացատրութիւն մը տալ։ Ես թէ՝ դպրապետի և թէ Տնօրէն ժողովոյ քանիցս ազդարարած եմ թէ՝ ո՛չ անձնական տկարութիւնս և ո՛չ առօրեայ զբաղմունքներս կը ներեն ինձ այլ եւս շարունակել գանձապետութեան եւ շապկապետութեան պաշտօնները, բայց երիցագոյն պաշտօնակցայս և մասնաւորապէս դպրապետի թախանձանացը վրայ, մինչեւ ցընտրութիւն նոր Տնօրէն ժողովոյ շարունակել ստիպուեցայ, և ըստ որում դպրաց դասի ընկերակցութենէն բոլորովին դուրս ելլելու մտադիր էի և եմ իսկ, այս պատճառաւ էր որ նորընտիր Տնօրէն ժողովոյ ընտրութեան պահուն քուէի մասնակցելէ հեռի կեցայ։

Գալով բանալիներու և հաշուական խնդրոյն, արդէն դպրաց դասու հաշիւները ամէն տարի մայիս 1է ապրիլ 30, հաշուեցոյցերը՝ ըստ կանոնագրութեան՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կը ղրկուին, և եկեղեցւոյ բակը կը կախուի ի տես ժողովրդեան, եւ մասնաւորապէս դպրաց ուսումնարանի մէջ ի տես դպրաց. ակէ զատ, գոյք եւ անտառ կը յանձնուին նորընտիր Տնօրէն ժողովոյ ի ներկայութեան դպրապետի, սակայն մինչև ցարդ ոչ մէկուն այսինքն դպրապետի և Տնօրէն ժողովոյ կողմանէ ուղուած է ինձմէ այն գոյքերը, որովհետեւ դպրաց դասու ամենէն կրտսեր անդամն իսկ գիտէ թէ ի ներկայութեան դպրապետի և Տնօրէն ժողովոյ կը յանձնուին։

Գումգաբուի տեղեկագիրը այս մասնամասնութիւնքը սերտելէ զինի պարտ էր իւր տեղեկութիւնները տալ ողջմիտ հասարակութեան, և ոչ թէ իրերը խեղաթիւրել։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՆԴՐԱՆԻԿԵԱՆ

[ԽԱՑԱՏՈՒՐԻՆ]

ԴԱՏԱԿԱՆ

ՍԼԻԲ ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻ ԱՌՋԵՒ

Զորս տարի շարունակ ներա հետ միևնոյն յարկի տակ կը բնակի, չորս երկար տարիներ կը վայելէ իւր ներկայութիւնը, ներա թոխս դէմքն ու սեւ աչերը յաւիտենապէս նկարուած են իւր սրտի ու մտաց մէջ, սիրահարական անթիւ անձկութիւններէ ու փորձանքներէ անցնելէ վերջ՝ երբ պատեհ առիթը կը մօտենայ որ ալ ևս զայն պիտի սեղմէ իւր կուրծքին վրայ, ու պիտի ըսէ մեղմիւ ականջն ի վար «ալ ի�մա ես»։ երբ իւրանց ամուսնութեան համար այս տեսակ գեղեցիկ երազներով օրը իրիկուն կ'ընէր, մէկ մ'ալ յանկարծ տեսարանը կը փոխուի։ ի զուր աչերը կը գոցէ այս տեսարանէն՝ չխռովելու համար իւր հեշտօրօր երազներն, ի զուր կը ճգնի, աստ անդ կը վազէ, ամեն դուռ կը բախէ, կ'աղաչէ, կը պաղատի որ իրեն տան իւր այնքան տարիներէ ի վեր սիրած առարկան։ բայց աւաղ, Սէտիգայի հայրը անողոք է, կը մերժէ զայն և կը ղլանայ իրմէն իւր աղջկան ձեռքը։ Խայրէտտին կը խռովի, կը նախանձի և սիրոյ ոգեր սիրտը կը կրծեն, կ'ուզէ վրէժ լուծել, գլուխը կը դառնայ, ըրածն ու ըսածը չգիտեր և վերջապէս Եղեռնադատ ատենի առջեւ կը գտնէ ինքզինքն։

Ի՞նչ ըրած է անբաստանելը, Խայրէտտին, այս բարեձեւ ու բարեկիրթ երիտասարդը որ ամբաստանելոց աթոռին վրայ նստեցուցած են։ գեղեցիկ ու մաքուր հագուած է, կարծես հարսանեաց հանդէսէ մը սլարմամբ հոս բերած են։ երկնագոյն վերարկու մը հագած է թաւշէ ծիքով, նոյն գոյն տարատ մը, ձիւնի պէս ճերմակ չապկին վզնոցին բոլորտիքը բաթթած է մետաքսէ մոխրագոյն փողկապ մը, փայլուն (լուստրին) կօշիկներ իւր բարեձեւ ոտքերը կը սեղմեն, գեղին պէսերով 30-35 տարեկան չէք երիտասարդ մը։

Ի՞նչ ըրած էր այս պարոնը, նախանձի մէկ գրգռոտ վայրկենին իւր սիրուհւոյն հայրը սպաննա՞ծ էր արդեօք, ոչ, իւր սիրականին թոյն տուա՞ծ էր կամ գիշերանց անոր տունը կոխելով ուզած էր Սէտիգան յափշտակե՞լ, ոչ, հա՛ս ի՞նչ ըրած էր։ Խայրէտտին՝ ձիհանկիր թաղին մուխթար Հաճի Խալիտ էֆէնտիի տունը կը հիւրընկալուի, հոն չորս տարի՝ աւելի կը խնամուի ու կը դաստիարակուի այս անուամբ մուխթարէն որու հետ հօր ու տղու պէս կապրին։ տան տիրոջ թուխ աղջիկը Խայրէտտինի սիրտը կը գրաւէ և երբ Աստիգայի հայրը կը զլանայ իւր աղջկան ձեռքը՝ Խայրէտտին օր մը իւր սրտին անհուն ցաւը կ'ուզէ մուէղին Ալի էֆէնտիի յայտնել ու հոն չկրնալով ինքզինքը զսպել «պիտի երթամ տունը կոխեմ ու զինքը սպաննեմ» բառերը թռած էին բերնէն։ այս և ուրիշ անխոհեմութիւնք առիթ տուած էին իւր ամբաստանութեան։ Այժմ մտիկ ընենք իւր դատավարութիւնը։

Նախ։—Խայրէտտի՛ն, Մուխթար Խալիտ էֆէնտին սպաննելու համար սպառնալիք ըրեր ես, պատմէ տեսնենք ինչպէ՞ս ըրիր։

Խայրտ։—Խալիտ էֆէնտին գիս իւր զաւակին պէս խնամեց։ զինքը իբրեւ հայր և իւր ընտանիքը իմ փիտցայ, այսպէս 4-5 տարի տեւեց։ օր մը առաջարկեց իւր աղջիկն ինձ կնութեան տալ, բայց ես անոր քոյր ըսած էի։ հետեւաբար մերժեցի։ այն ատեն իրենց տունէն ելայ և Ագսէրայ ուրիշ աղջկան մը հետ ամուսնացայ։ ամուսնութեան հետեւեալ օրն էր, Խալիտ էֆէնտի, իւր կինը և աղջիկը տեղ մը գիս չրշապատեցին, հազար տեսակ լուտանք ու սպառնալիք թափեցին աղջիկը չառնելուս համար։ Վերջը ըսին որ եթէ մաքատան մէջ պաշտօն մը առնես աղջիկնիս քեզ կուտանք։ Ես ալ նոյն միջոցին յաջողեցայ ստանալ այդ պաշտօնը, ասոնք դարձեալ հանգիստ չկեցան, գիս կնոջիս զատել տուին։ աղջիկնին չտուին ու վերջապէս հոս բերել տուին։

Նախ։—Ըսածներուդ մէջ հակասութիւն կայ, մէկ մը անիկայ իմ քոյրս է ես զայն կնութեան չեմ առներ, կըսես, վերջն ալ մաքսի պաշտօնեայ կ'ըլլաս աղջիկը առնելու համար, ասոնց ո՞րը ճիշդ է։

Խայրտ։—Աղջիկը գիս կ'ուզէր, ինձ սիրահարուեր էր «եթէ գիս չառնէս ինքզինքս կ'սպաննեմ» ըսած էր, ասոնց ապացոյցներ ալ ունիմ, աղջկան նամակները, մազը ու թաշկինակը բոլոր են։

Գեղազարդ թղթերու ծրար մը, ու բանուած թաշկինակ մը ամբաստանելոյն երկու ղողոջուն ձեռաց մէջ կոլորուէր։ Նախագահը զանոնք իրմէ ուզեց և այս մասին քննութիւն մը կատարուելու համար դատաւորք ստիպուեցան դատարանը թողուլ՝ սիրոյ՝ ճերմակ թղթի վերայ մարմնացումը, նետահար սրտերու ոգեն ու հառաչանքներն ունկնդրացս համար գաղտնի մնացին, քանի որ նամակներու քննութիւնք դռնփակ կատարուեցան։ Կէս ժամէն ատեանը վերբստին բացուեցաւ, նորէն տեղաւորուեցանք, ու Նախագահն վերսկսաւ իւր հարցաքննութիւններն։

Նախ։—Հիմա, Խայրէտտի՛ն, վկաներն եթէ գան ըսեն թէ դուն Խալիտ էֆէնտիի համար սպառնալիք ըրած ես, ի՞նչ պիտի ըսես։

Խայրտ։— Թող գան տեսնենք։

Հետզհետէ չորս վկայներ եկան։ ասոնցմէ միւէզզին Ալի էֆէնտի վկայեց թէ Խայրէտտին իրեն ըսած է վերադիչեալ սպառնալեաց խօսքը։ Խայրէտտին այս վկայութիւնը ջրելու համար, ըսաւ թէ Հաֆըզ Ալի զինք ծեծած ու անարգած ըլլալուն համար, նորա դէմ դատ բացած է։ հետեւաբար իւր թշնամին է։ սակայն այս բան չապացուցուեցաւ։ Երկրորդ վկայն էր Ահմէտ աղա անուն զինուորական մը որ Հաֆըզ Ալիի քով գտնուելով իմացած էր Խայրէտտինի սպառնալեաց խօսքը։

Խայրտ — Սորա վկայութիւնն ալ չեմ ընդունիր, որովհետեւ Հաֆըզին փեսան է, ըսաւ։

Ուրիշ վկայ մը, նոյն թաղին գիշերապահը Բայիթ՝ սապէս վկայեց։ «Թօփխանէ Խայրէտտինի պատահեցայ, ինձ ըսաւ թէ Խալիտ էֆէնտիի աղջիկը կուգամ, կամ պիտի առնեմ կամ պիտի մեռնիմ և կամ պիտի մեռցնեմ։»

Թաղին խակվէճին ալ «կամ պիտի մեռնիմ և կամ պիտի առնեմ» խօսքը լսած ըլլալը զրուցեց։

Խայրտ։— Գիշերապահն ու խակվէճին մուխթարին մարդիկն են անկէ կ'օգտուին։ Իրարմէ շահ ունին։

Հուսկ ուրեմն, Հէյտիէ հանըմ անուամբ կին մը հետեւեալ վկայութիւնը տուաւ։ «Մուխթար Խալիտ էֆէնտիի տունն էի, դուռը զարնուեցաւ, բացինք։ այս Խայրէտտինն էր, Սատիգան կը հարցնէր։ աղջիկը «մընացի մնացի քեզի պէսին մնացի», ըսելով դուռը երեսին գոցեց։ ուրիշ օր մ'ալ գիշերը ժամը 3ին միջոցները տեսայ որ Խայրէտտին տանը դիմացը կայնէր սիկառ կը ծխէ, մխթարին իմաց տուի, որ նոյն միջոցին փողոցէն անցնող պահակ գիւղուրերուն իմաց տալով զայն հեռացնել ըսուաւ։ անկէ ի վեր զինք չտեսայ։»

Խայրտ։— Այս Հէյտիէ հանըմը ամսական վարձքով մխթարին տղաքը կը խնամէ ու անկից կ'ապրի։

Այս միջոցին պէտք եղած հարցաքննութիւնք լրացած ըլլալով փաստաբան Նազիֆ էֆէնտի ոտք ելաւ և մի քանի օրինական բացատրութիւններով իւր փոխանորդելին անպարտութիւնը խնդրեց։ դատաւորք խորհրդակցութեան սենեակը քաշուեցան ուրիշ վերջը եկան յայտարարել թէ Խայրէտտին այդ սպառնալիքն ըրած ըլլալը ապացուցուած և հետեւաբար երեք տարուոյ թիապարտութեան դատապարտուած է։ Խայրէտտին չկրցաւ զսպել զոյգ մը արտասուաց կաթիլներ որ այտերէն ի վար սահեցան, ուզեց բաներ մը ըսել, ձայնը կոկորդին մէջ խեղդուեցաւ, ու պահապանք զինք տարին։

Սիրահարաց ականջին օղ։ Մ. Տ.

ԱՍՏՈՒԱԾ ՊԱՊՈՒԿ (*)

Նայէ՛, տղա՛ս, լեռան վերայ
Աստուած Պապուկ է ելեր,
Երկինքն ի վեր կ'երթայ պայծառ,
Ամբոխն զոյն է խլելը։

Եկո՛ւ, եկո՛ւ, Աստուած Պապո՛ւկ,
Մտիր մանչուս ծոցը փափուկ։

Նայէ՛, մանչրս, Աստուած պապուն
Լոյս երեսին կրս կրսը,
Ինչ մանտրտիկ քիթն ու բերան
Այիտուն ունի ան տղուս։

Եկո՛ւ, եկո՛ւ, Աստուած Պապո՛ւկ,
Մտիր մանչուս ծոցը փափուկ։

Ա՛լ խմ մանչուս, Աստուած Պապո՛ւկ
Մի նայի՛ր ծուռ ծուռ դէմքին,
Էշ, զաւակրս ալ խելօք է,
Զըլլայ ծրգես քար գլխին։

Եկո՛ւ, եկո՛ւ, Աստուած Պապո՛ւկ,
Մտիր մանչուս ծոցը փափուկ։

Կանչէ՛, մանչրս, Աստուած պապը
Կանչէ՛ ծայնովդ անուշիկ,
Թո՛ղ բոլոր իշեէ ու իրարու
Տուէք սիրոյ բիւր պաչիկ։

Եկո՛ւ, եկո՛ւ, Աստուած Պապո՛ւկ,
Մտիր մանչուս ծոցը փափուկ։

Թաղի՛ վերէն, Աստուած Պապո՛ւկ,
Մանչուս շատ շատ խելը, շնորհ,
Որ իմաստուն, բարի ըլլայ
Ու հնազանդ միշտ իր մօր։

Եկո՛ւ, եկո՛ւ, Աստուած Պապո՛ւկ,
Մտիր մանչուս ծոցը փափուկ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՂԱՆՃԵԱՆ

(*) Գաւառացի հայ մայրեր «Աստուած Պապուկ» անուամբ ճանչցուցած են Լուսինը իրենց մանր տղայոց զոյս կ'զբաղցունեն նոյնօրինակ խօսքերով՝ որով այս ոտանաւորը շարադրուած է։

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԴԱՂԱՆԱՂՈՒՍՊ ԱՂՋԻԿ

1859 տարւոյն սկիզբն էր, երբ Հարպէրկ համբաւաւոր գառագեղն առաջին անգամ ըլլալով Պուքրէշ եկաւ։ Բոլոր քաղաքն յուզուեցաւ կենդանիներուն թիւէն ու հաղուագիւտութենէն, առիւծներուն գեղեցկութենէն եւ մանաւանդ գաղանազուսպ աղջիկէն որ ուժի զարմանալի փորձեր կ'ընէր։ Հերմա Տալսղրէմ էր անունը, սիրուն Շուէյտուհի մը էր գեղեցիկ, յանդուգն և—անմատչելի։ Իրաւ է թէ գառագեղին տիրոջ հոմանուհին կը նկատուէր։ բայց հարուստ Պոեարները որ պատիւներով կը լնուին զայն՝ անոր շնորհին արժանանալու համար, ցուրտ քաղաքավարութիւն մը և հեգնալից հպարտութիւն մը եւեթ կը գտնէին որ ամենն ալ կը հեռացուէր։ Հարպէրկ ընտանիքին հետ առաջին օթեւը կը բնակէր, գառագեղ կերթար և ետ կը դառնար կառքով, բարձր դասու կնոջ մը պէս, չընդունելով ոչ մէկ այցելութիւն եւ ոչ փողոցին մէջ ոչ ուրիշ տեղ առանձին չէին տեսներ զնա։ Վեսդյեան այս խստութիւն և այս զգուշաւորութիւն կը հետաքրքրէին կնասէր մարդն ալ պարզ արարածն ալ, այնպէս որ Շուէյտուհին նոյնքան ժողովրդային եղաւ ի Պուքրէշ ոլքան Բաթալանի և Լօյա Մոնթէզ։

Իրիկուն մը գառագեղ եկաւ Մօնիաքօ ազնուականն, Պուքրէշի գեղեցիկ սեռի «անփան կաթէն», որ Փարիզ ըրած ուղեւորութենէ մը նոր կը դառնար։ Քանի մը բարեկամներու հետ աչքէ անցուց բազմատեսակ կենդանիները, շատ զուարճացաւ բացատրութիւններէն և գաղանաց կերակուրէն, վերջապէս կեցաւ առիւծներու վանդակին առջեւ, շրթանց վրայ սկեպտիկ ժպտիով մը սպասելով հռչակաւոր Շուէյտուհւոյն ժամանումին։ Ցանկարծ յետնակողմի միջնորմին մէջ նեղ դուռ մը բացուեցաւ և Հերմա երեւցաւ մոլեգին ծափահարութիւններու մէջտեղ։ Հպարտութեան անբացատրելի շարժումով մը անդին նետեց զինք ծածկող մետաքսէ մեծ վերարկուն և վանդակին մէջ յառաջացաւ՝ կնքամենով եղերեայ ճերմակ սնդուսէ զգեստ մը հագած, խարազան մը ի ձեռին, բարձը, ճապկամարմին, աչխարհի ամենէն ազնիւ դէմքովը, որուն անդիմադրելի շնորհ մը կ'աւելցունէին իր ոսկեգոյն խոպոպներն ու թարմագեղ մոյնքը։ Երիտասարդն առաջին անկարկով զիւթուեցաւ, տենդային ոգեւորութեամբ մը կը հետեւէր անոր ամեն մէկ շարժումին, ամեն մէկ ճկումներուն։ Սիրտը բաբախեց երբ մանկամարդ աղջիկը իր սիրուն գլուխը դրաւ սոսկալի կատին մէջ և անուշ սարսուռ մը համակեց զինքն երբ անիկա սկսաւ կշտամբել իր անհնազանդ գաղաններն և ոտքի ու խարազանի հարուածներով շարչրկել զանոնք։

Հաղիւ Շուէյտուհին դուրս ելած էր վանդակէն երբ Մօնիաքօ կը խոնարհէր անոր առջեւը, մինչ Հերմա կը հագնէր իր վերարկուն զոր իրեն կը ներկայացուներ Էտկար, Հարսպէրկի որդին, նշանաւոր գեղեցկութեամբ երիտասարդ մը։ Մանկամարդ աղջիկն իր խոյոր կապոյտ աչուերը, զարմացահար, գրեթէ սարսափահար, սեւեռեց չնորհաչուք և գրեթէ կնոջական դէմքի մը այս իտէալին վրայ, հըպարտութեամբ և ցրտօրէն չպատասխանեց անոր հարցումներուն, այլ տագնապով և աննկարագրելի կերպով անուշ ժպիտով մը։

Մօնիաքօ ամեն իրիկուն եկաւ և Հերման ընդունեց զայն ոչ միայն սիրալիրաբար, այլ և վանդակը մտնելուն պէս արագ ակնարկով մը կը փնտռէր զայն, և երբ դուրս ելնէր, ոտքը գետին կը դարնէր եթէ երիտասարդն հոն չըլլար ուսերուն վրայ ձգելու համար իր վերարկուն։

Բայց երիտասարդն այսչափին միայն կրցաւ արժանանալ և որքան Հերմա խիստ երեւէր անոր աղաչանքներուն, ադնուական երիտասարդն այնքան կը համբուրէր ամբողջովին անոր տիրանալու դիւային ըղձանքով մը։

Անակնկալ ոսոխ մը օգնութեան հասաւ իրեն։ Էտկար իրիկուն մը ըսաւ Հերմային դողհար ձայնով, անոր վանդակ մտնելէն առաջ։ «Մինչեւ ցարդ կարծեցի թէ հօրս տարփուհին ես և լռեցի։ հիմա կ'ըսեմ, կը սիրեմ զքեզ, և ամենեւին չեմ ուզեր որ զուն ստորնանաս կենակցելով Մոնիաքոյին հետ որ արդէն նշանուած է հարուստ աղջկան մը հետ, և որ քու քիթիդ կը խնդայ։» Երբ ներկայացուցին եւեթ Մոնիաքօ եկաւ տեսնել զայն, Հերմա ըսաւ անոր։ «Իրա՞ւ է թէ նշանուած էք։— Իրաւ է, պատասխանեց Մոնիաքօ, բայց եթէ ուզես, վերջ պիտի դնեմ այս ձանձրալի վէպին և քու ոտքերուդ կը փարիմ գերիի մը պէս։»

—Բայց դուք չէք սիրեր զիս։

—Ի՞նչպէս ապացուցանելու եմ զայդ։

Մանկամարդ աղջիկն հասակը չտկեց անոր առջեւ։

—Կէս գիշերէն ժամ մը առաջ գառագեղին փոքր դուռն եկէք, բաւ ցած ձայնով և քաջարի որոշումով մը։ «Պիտի գամ» եղաւ պատասխանը։

Երիտասարդն եկաւ, և երբ հեռացաւ գառագեղէն գիշերուան մութին մէջ, երկու կարկառեալ բազուկներ կը գրկէին զայն և երկու բոցակէզ շուրթեր կը կըցուէին իր շուրթերուն։

Քիչ ետքն ամեն ակումներու մէջ ուրիշ բանի վրայ չխօսուեցաւ եթէ ոչ գաղանազուսպ աղջկան հետ Մօնիաքոյի յարաբերութեան վրայ, և հայրն իր զաւկին ապագայի մասին մտահոգ, որոշեց ըստ կարի փութացնել անոր ամուսնութիւնը Ակռաֆին Սլօպուտա ազնուական օրիորդին հետ որուն նշանուած էր Մոնիաքօ տղայ հասակէ։ Բուռն կռիւ մը ծագեցաւ հօրն ու որդւոյն միջեւ, վերջապէս այս վերջինը տեղի տուաւ, և իրիկուն մըն ալ պատահեցաւ որ ա՛լ չերեւցաւ գառագեղին մէջ։

Այդ գիշերուան յաջորդեց Հերմայի համար անձկալից գիշեր մը։ Երկու գիշեր ալ սպասեց ի զուր իր սիրեցեալին. այն ատեն գրեց նմա և բնաւ պատասխան չառաւ։

Զորրորդ գիշերը, երբ վանդակէն կը հեռանար և իր վերարկուին մէջ կը փաթթուէր, Էտկար ըսաւ իրեն։ «Հերմա, կրնա՞մ ըսել թշուառականին չի գալուն պատճառը։

—Մօսէ, ըսաւ աղջիկը խուլ ձայնով, ամեն բանի պատրաստ եմ։

—Երեք օրէն կ'ամուսնանայ։

—Սուտ ես։

—Ինչո՞ւ սուտ խօսիմ։

—Նշանածին անունն ի՞նչ է։

—Ակռաֆին Սլօպուտա։

—Գեղեցի՞կ է։

—Գեղեցիկ, մանկամարդ, հարուստ։

Սուր և այլանդակ ծիծաղ մը խուսափեցաւ Հերմայի շուրթերէն։

—Ըսէ ինձ որ արցունք մը, մէկ արցունք մը պիտի թափես վրաս եթէ քեզ համար մեռնիմ, գոչեց Էտկար, և վրէժդ լուծեմ, սպանեմ զայն։

—Ոչ, Էտկար, պէտք չէ որ ինքզինքդ զոհես, դուն չպիտի։։։

—Այդ խարեբան անպատի՞ժ պիտի մնայ։

—Անշուշտ ոչ, յարեց Հերմա հանդարտօրէն բայց հաստատ ձայնով։

—Այն ատեն թող որ սպանեմ զայն, մրմնջեց Էտկար իր դողհար շուրթերով։

—Ոչ, բաւ Հերմա, ինձի թող զայն։

Էտկար լռեց։

Յաջորդ օրը, Մօնիաքօ նստած էր իր նշանածին փոքր սիրուն առանձնասենեկին մէջ և անոր համար սիկառ մը կը պլորէր իր գեղեցիկ մատներով, երբ օրիորդը՝ հեգնոտ ժպիտով մը բաղձանք յայտնեց անգամ մըն ալ տեսնել հռչակաւոր գաղանազուսպ աղջիկն, որուն վրայ ամեն մարդ կը սքանչանար։

—Ի՞նչպէս կրնաք ատանկ գաղափար մը ունենալ, բաւ Մօնիաքօ, և սիկառը կը դողար իր ձեռներուն մէջ, ու դեղին ծխաթոը կը փչրուէր իր ճերմակ մատներուն տակ։

—Այնքան հրաչալիք պատմեցին ինձ այդ անձին վրայ որ միտքս դրի անոր մէկ ներկայացումին գտնուիլ, և այս գիշեր ձեր ընկերակցութեամբ։

Երբ այն գիշերը Շուէյտուհին առիւծներուն վանդակը մտաւ, նշմարեց Մօնիաքօն և անոր քով հրապուրիչ մանկամարդ կին մը որ զրգռիչ կերպով իր վրայ կուղղէր դիտակը։ Սլօպուտան էր, անոր նշանածը։ Հերմա զգաց զայդ և սարսռաց՝ մէկ վայրկեան սակայն, և իր փորձերն սկսաւ գաղաններուն հետ իր սովորական պաղարիւնով ու յստակութեամբ։ Երբ, յաջող դարձուածքէ մը ետք, մեծ առիւծներուն կռնակին վրայ կը պառկէր՝ մինչ միւսները կը դառնային անոր շուրջը, Սլօպուտա բարձրաձայն «կեցցէ՛» պոռաց և ոսկեփիր քսակ մը նետեց վանդակին մէջ։ Տհաճութեան մրմունջ մը անցաւ հանդիսատեսներու կարգերէն։ Հերմա սկսաւ դողդղալ և արցունքներ վազեցին իր գեղեցիկ աչքերէն։ Կորոյս իր և զինք շրջապատող կենդանիներու վրայ ունեցած ազդեցութիւնը։ մեծ առիւծը վեր առաւ գլուխը, անոր նայեցաւ զարմանօք և մէկէնմէկ բռնեց անոր ձախ բազուկը։ Սոսկումի աղաղակ մը թնդաց հարիւր շուրթերէ, բայց Հերմա արդէն ինքզինքին եկած էր։ Նայուածք մը և հրաման մը ու առիւծը թողուց բազուկը, մանկամարդ աղջիկը ցատքեց, բռնեց անհրշանդ կենդանիին բաշէն, ոտքն անոր վրայ դրաւ և խարազանեց զայն մինչեւ որ բոլորովին հպատակեցաւ և ոտքերուն տակ տարածուեցաւ։

Մոլեգին ծափահարութիւններ և գոհունակութեան աղաղակներ վարձատրեցին այս քաջութիւնը։

—Ե՞րբ է հարսնիքն, հարցուց Հերմա Էտկարին, երբ դուրս ելաւ վանդակէն։

—Վաղը չէ միւս օր, Հերմա։

—Ցանձն կառնե՞ս նամակ մը տանիլ իրեն, բայց դուն անձամբ։

—Եթէ հրամայես։

—Կը խնդրեմ։

Հերմա սեղմեց անոր ձեռքը, բայց երիտասարդը բռնեց անորն և համբոյրներով ծածկեց։

Յաջորդ առտուն Շուէյտուհին նամակ մը գրեց առ Մոնիաքօ։ Ալ մէկ անգամ միայն տեսնել կուզէր զայն, եւ կը խնդրէր որ սովորական ժամուն գառագեղ գայ, եւ ի փոխարէն կը խոստանար մեկնիլ Պուքրէշէն անոր ամուսնութեան օրը։ Էտկար անձամբ տաւաւ նամակն երիտասարդին, որ աչքէ անցունելով զայն ժպտեցաւ և բաւականացաւ։

Կէս գիշերէն ժամ մը առաջ Մոնիաքօ երեւցաւ գառագեռ տանող ճանապարհի փոքր դրան առջեւ, Հերմա ըստ սովորականին բացաւ զայն անչչուկ։ Շուէյտուհին մուշտակապատ կարճ վերարկու մը հագած երեւցաւ աստղերուն և ձիւնին ադոտ լոյսին մէջ։ Բռնեց երիտասարդին ձեռքէն և զգուշութեամբ առաջնորդեց զայն մութ նրբանցքին մէջէն։ Ինչպէս միշտ, երկրորդ դուռ մը դարձաւ իր ծխնիներուն վրայ և գաղանացուսպը քաշելով Մոնիաքօ այդ համակ մութ միջոցին մէջ, բազուկները վիզին շուրջը փաթթեց և վայրագ խանդաղատանքով համբուրեց զայն։

Ցեղոյ մէկէնմէկ անհետ եղաւ։ դուռն ուժով մը գոցուեցաւ և երիտասարդն ոտքով դպաւ կենդանի բանի մը որ շարժեցաւ։ Ի՞նչ էր այս։ ամեն ատենուան պէս Հերմա իր պղտիկ սրտին չէ՞ր տարած զինքը։

Վայրկեան մը եաքը սատիկ կարմիր լոյս մը երեւցաւ։ Հերմա բոցավառ ջահ մը կախեց առիւծներու վանդակին մէկ օղակէն, և Մոնիաքօ կը գտնուէր բանտին մէջտեղը, առիւծներուն մէջտեղը։ Հերմա, բացուկները կուրծքին վրայ խաչաձեւած՝ կը կենար երկաթորմին առջեւ և իր խոշոր կապոյտ աչուերներն անոր վերայ կը սեւեռէր։ Դիւային ժպիտ մը կար շուրթերուն վրայ։

Մոնիաքօ արագ շարժումով մը ուզեց բանալ դուռն, բայց ի զուր։ «Աստուծոյ սիրուն, ըսէ Հերմա, ի՞նչ է միտքդ։»— «Այսօր ամուսնութիւնս կը կատարեմ քու հետդ, և առիւծներս պիտի ըլլան հարսնեւորները։

—Ինչքդ թռուցի՞ր։

—Խելքս բոլորովին գլուխս է։ Խաբեցիր զիս։ Մահուան կը դատապարտեմ զքեզ։ Ցառա՞ջ, բարեկամներս։

Հերմա արթնցուց մրափող առիւծները և խարազանովը գրգռեց զանոնք, մինչ Մոնիաքօ օգնութիւն կ'աղաղակէր։ Բայց այս աղաղակները կը խեղդուէին ձմրան ուրականներէն։ Առիւծները Հերմայէ գրգռուած և քաջալերուած՝ երիտասարդն վրայ կը յարձակէին։ Արիւնն արդէն կը վազէր։ Մօնիաքօ կը պաղատէր և յուսահատօրէն կը պաշտպանէր ինքզինքը։ մինչ Շուէյտուհին երեսը ցուրտ երկաթորմին կրթնցուցած, կը դիտեր անոր մահացու անձկութիւնները։

Բաւական երկար ատեն անցաւ մինչեւ որ առիւծները լմնցուցին իրենց ահռելի գործը։ Երբ Մոնիաքօ մնաց ինկաւ բանտին տախտակամածին վրայ, անոնք ետ քաշուեցան սարսափահար և սկսան լղել իրենց արիւնոտ թաթերը։

Այն գիշերն իսկ գեղեցիկ Շուէյտուհին անհետ եղաւ Պուքրէշէն և ալ անոր խօսքը չը լսուեցաւ։

ԶԱՒԷՐ-ՄԱՋՕՒ

ԱՌԱՋԱՐԿ

Ենթադրենք թէ «որկրամոլ» գող մը իւր մտած տունը գտած ըլլայ պատրաստ սեղան մը բազմախորտիկ՝ ուր մէկ քանի բոպէ վերջ տնեցիք պիտի իջնեն ճաշելու։

Նկարագրել ՆՄԱՆԱԶԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐՈՎ համազամներուն ու տաք կերակուրներուն հաստեղով լափումը՝ գող ի սիրտ...։

Այս առաջարկին մինչեւ երկուշաբթի լաւագոյն պատասխանը զրկողին իբր նուէր պիտի տրուի բօ-մոնդ մը։

ԹԷՈՊԻԿ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Մաթեմատիքի ուսուցիչ մը սովորութիւն ըրած էր իրիկունները զպրոցէն ելլելուն մինչեւ տուն իւր քայլերը համրելու, աբարդութիւն մը զոր կ'ընէր ճամբուն հեռաւորութիւնը անզգալի դարձնելու համար։ Եթէ մէկուն պատահէր ճամբուն վրայ և պէտք ունենար խօսակցելու, վերջին թիւը միշտ կը կրկնէր չմոռնալու համար։ Իրիկուն մը դարձեալ իւր քայլերը համրելով տուն կը դառնար և արդէն իւր 393 րդ քայլին հասած էր, երբ բարեկամ մը յանկարծ կը կեցնէ զինքը ու կը հարցնէ։— «Արդեօք կը հաճի՞ք ինձ ըսել թէ Պարոն Գ.... քանի՞ դաւակ ունի։ ժառանգական խնդրոյ մը համար պէտք ունիմ մի քանի տեղեկութեանց, հետեւաբար...

Ուսուցիչը։— (Կրկնելով, որպէսզի չի մոռնայ)։ 393... 393... իրաւ որ չեմ գիտեր. 393... 393։

Բարեկամը։— (ապչած), Կ'աղաչեմ, կատակի ատեն չէ. ես իմացայ որ 4 դաւակ ունի, ոմանք կըսեն թէ 3 հատ է։

Ուսուցիչը։— (Քայլ մը եւս առնելով), 394... 394... ճշմարիտը խօսելով, 394... 394, ես այնպես գիտեմ որ, 394...։

Բարեկամը։— (Զայրացած ու ինքնիրեն) խեղճ մարդը կ'երեւի թէ խելքին դպեր է, ըսելով կը բաժնուի։

Ուսուցիչը։— (Քայլ մը եւս առնելով)։ Բարեկա՛մ, բարեկա՛մ, միտքս եկաւ, հինգ հատ է, հի՛նգ... 395...։ Բարեկամը իւր «խեղճ մարդը» կրկնելով կը հեռանայ։

* *

Վաճառական մը (դպրոցական շրջանաւարտի մը որ քովը մտնել կուզէ)։— Տը՛ղաս, պօնսն ի՞նչ է։

Տղան։— Չեմ գիտեր։

Վաճառականը։— Երանի՞ քեզի։

* *

Դասատուն։— Կը տեսնէք ուրեմն որ 2, 2 ալ 4 կընէ և ոչ ուրիշ բան։

Պիտրտիկ մը։— Ինչպէ՞ս, միւսիւ, երբեմն 22 ալ կ'ընէ։

ՊԵՏԻԿ

ԹԷՆՊԼԷՔԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թէնպէքիի ընկերութեան 5 % պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1893 Յունվար 1ի վճարուելիք տոկոսներուն համար, ըստ ֆրանսական օրինաց 50 սանթիմ տուրք վար դրուելէն ետք իւրաքանչիւր պարտաթուղթի պիտի վճարուի 5,75 ֆրանք այսինքն ոսկեդրամ 25, 12!40 դրչ, նոյն ամսուն 2էն սկսեալ։—Այս վճարում տեղի պիտի ունենայ Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ ի Զալաթիա, պարտաթղթերը ներկայացունելով դրոշմուելու համար։

Կ. Պոլիս 22 դեկտ. 92

1—3

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ

Հիմնեալ 1889 ին

Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 10, Բասաժ Խրիսթաքի

Նոյն Բասաժին մէջի մթերանոցը կը կրէ թիւ 6

Վաճառում և գնում, փոխանակութիւն և վարձում, դաշնակայարդարում և նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով և փութով կը կատարուին։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՋՈՒՐԸ ԵՍ

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՋՈՒՐԸ ԵՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,076,940
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած ուրախալի երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի փոխադրութեան համար մինչև ցարդ տուած Թասանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԴԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Գ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գաբանը տագիզ Քապրիգաի Հիւմայունը հասըլաթընտան մէվճուտ վէ միւթէրաքիմ օլուպ Քիրուխթ օլունմագ 600 պին գրեկ գալըն վէ 100,000 գրեկ ինճէ քէրէկ իւէ 30,000 գրեկ բազմոնն իչպու քեանունը էվվէլը Բումինին 14 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ պիլ միւզայեէտ գաբարը վիրիւէճկէկ վէ իրթէսի սալը կիւնի տալսի թէքարրուր իտէճէք Քիլաթիւարա 100 տէ 5 զամմը գալուլ օլունճաղը ճիհէթիւէ իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նո. 52 3—3

Պիլ. ճիւմլէ ժանտարմա վէ զապթիյէ բիհատէ վէ սիւվարի վէ թասխիսատ նէֆէրաթը իչիւն 1 սէնէ զարֆընա լիւզումը օլան էլպիսէ վէ գաբուր վէ բիւսկիւլ միւպաշա վէ իյմալ օլունմագ իւզրէ մէվզրի միւնագասաեա գօնուլտուզու մուգատէմէզ իլան օլունան էլպիսէ վէ սայիրէ ֆիւաթը մալիւմէ իւէ թալիպլէրի էօհսանսիզտէ օլուպ քանունը էվվէլին 14 ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը պիլ իճրա մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիւէճկինտէն իթա վէ իյմալընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նո. 53 3—3

Եուվարլաք թիմուր նանը ադիպ սաճը ատէտ 1000, պէհէր ատէտի 3 ղրուշ 30 փարա. Եէրլի իյմալը վաքէթա գբեիի ճէտիտ 6000, պէհէր գբեէի ճէտիտի 15 ղրուշ։

Միւպաշա օլունմագ իւզրէ մէվզրի միւնագասաեա գօնուլան պալէտատ մուրագամ 2 գալէմ սամ իւէ վաքէթա ֆէեաթը մուրագամէլերի իւէ թալիպլէրի էօհսանլէրինտէ օլուպ քանունը էվվէլին 16 ընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը իճրա օլունարագ, մէզբիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիւէճկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100 տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նո. 54 3—3

THE ECONOMICON — ԷԻԷՆ ԷԻԿՕՆՕՄԻՔՕՆ — MARQUE DEPOSEE

Ամէն անոնք, որք կ'ուզեն ճարայի և Զինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գապու, Ճէլալ պէյ խանի կից թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյերը թէ՛ տեսակի ազնուութեան, թէ՛ ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ՛ գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիշեալ վաճառատուն թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին և վերեւ դրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 15—50

ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՓՈՇԻ

ՌՈԾԷԻ

ՀԱՒԱՆԵԱԼ ՔԱՐԻՁԻ ԲԺԻՇԿ. ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ

ՌՈԾԷԻ ՓՈՇԻՆ

Կանանց, աղջկաց և փափուկ մարդոց

միակ մարսողականն է

«Այս դեղն իր ախորժ համովը, հզօր մրջոյն մըն է յաղթելու հիւանդաց մեծ մասին չկանուելեան ընդդէմ մաքրողականներու. ա՛չ ծարաւ կը պատճառէ, ո՛չ խիթ։ եւ կարելի է ըսել թէ ապահովապէս եւ ախորժելի կերպիւ կը Ներգործէ։»

(Ֆաղուան Բրաֆ. ՍՈՒՊԻՏԻՐՈՆի տեղակալն՝ Բժշկական Ակադեմիային մէջ)

«Ռոծէի փոշին կընայ, գրեթէ ամէն պարագայներու մէջ, ուրիշ մաքրողականներու տեղը գործածուիլ։»

(ՓԻՐՈՖ. ՊՈՒԻԵԱՌՏԱ)

Ծան.—Ռոծէի ճշմարիտ փոշին կը ծախուի միայն երկու ծայրերէն նրբս գծերով ապագիր կնքով մը կնքեալ շիշերով։ Քանի որ կեղծեր կը գտնուին, պէտք է մանաւորապէս խնդրել իր գեղագործէն որ վաւերական բաղադրութիւն մը ապայ։

Կը պատրաստուի Լ. Ֆաբէռ տան մէջ, 19, Ժան. դոպ փողոց, Բարիզ։

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՊՈԱՄՆԵՐ

ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱՆԵՐ, ԴՈՒԱԼԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ

ԴԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր տարի արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ նաօթներէն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագը խան, վարի յարկ, թիւ 2, Յովսէփ Թոփեանի սենեակը։

ՊՈՄՈՆԴԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

Տեսակներ. Վիեննա, Միւնիխ և Բիլզէն

Կը գտնուի մայրաքաղաքիս լաւագոյն ճաշարաններու և գարեջրատուներու մէջ։

ԳԱՐԵՋՈՒՐ ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ

Գիներու, պայմաններու և յանձնարարութիւններու համար դիմել Գործարանն, որ կը գտնուի ի Ֆէրիքէօյ, Ֆուաուն փողոց կամ ի մթերանոցն, Ղալաթիա, Պ. Ֆրօյլիխի սենեակն, Գրնաճեան խան, թիւ 4, Մերթեանի փողոց, Թիւնէլի մօտ եւ ի Բերա, Պաղաս Անկէլի մառանները, Բերա, Մեծ Փո- ղոց, թիւ 209
146 25—28

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Կարող է մրցիլ՝ ըստ վկայութեան բժշկապետ Վ. սեմ. Տ-թի. Մարմարեանի փաշայի, Զամպաքօ փաշայի եւ Խորասանեան Եղեկեանի՝ եւրոպական լաւագոյն գօնեաքներու. Հետ։ Գինիագործ Պ. Դրանկն և Պ. Պռոհամիի կողմանէ տարբերակեալ կը վաճառուի օսմանեան առեւտրական թանգարանի մթերանոցը ի Պոլիս, Ֆինճանճըլար, Թիւ 5.—100 ոսկով պարգեւ վերոյիշեալ ըմպելիներէն տարբերակեալ ինչ-սակար տարբի մը ամենաիրաւ մանրիկ գտնողին։

ՀՈՏԵՂԻՆԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԱՖԱՆ

Կ. ՊԱՏԱՂԻՈՒՍԻՆ ԵՒ ԸՆԵՆ

ՓԱՐԻԶ — 32, Օրեւայի ճառուղին, 32 — ՓԱՐԻԶ

ՀՈՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԻ

ՏԻԱՖԱՆ

ՓՈՒՏՐԱ ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԵՐ

Ռուսական 0 տը Քոլոնիա — Ռէժանի անուշահոտութիւնք
Ա. լա Բօ Տ'Իսբահանի ջուր — Սառա Պէռնար
Ֆեուրա անուշահոտութիւնք — Տիֆֆան կամ Իռլիսի
Աճառք, էքսթրէ, արդուզարդի ջուր, և այլն

Կը վաճառուի հոտեղինաց ամէն ազէկ վաճառատանց մէջ։

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԱՊ

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕՊ ՆՈՐԹՔ ՊՐԻԹԻԹ ՐԻՊԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

NORTH BRITISH RUBBER CO. LIMITED — TRADE MARK — EDINBURGH

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար տարիներէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուքէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կուսաքէրբէք շինուածքով։

Այս անգամ մեր յանձնարարաց փափաքանաց հաճմամբ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կուսաքէրբէք շինուած խիստ ձեւաւոր և գիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործածութիւն մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3է կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը՝ եւ գուբրի կողմը առաջի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուքէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթոները օձիքին ներսի կողմը կը դրոշմուի առաջի եւ կշիռի նշաններ, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղն, ինչպես նաեւ ի Զմիւռնիա Արատա շուկան, Հանրմատ Ռիֆաթ էֆի քով և ի Ալեքսանդրիա պէզէստէնէ Շուկան գաղաֆ Ահմէտ Մէհմէտ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, պահէ Դարբ Գուժման օղլու խան գրան կից թիւ 1 մթեանոց։ 226

ԼԱՆԿԱՇԱՅԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ

Հիմնեալ 1852 թ.

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս. 3,000,000
Յ1 դեկ. 31ին աւանդ տրուած գումար 1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ 1,635,903
Հասոյթ 1891 ին 1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ ընչեր, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և շրջակայքն մինչև Սէլանիկ և Հաւանդանոցներէն։

Վնասատուն արագ և խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իպրահիմ փաշա խան, Ղալաթիա

ՐԻՉԱՐԴ Մ. ՊՈՆՏ
Նէրէ-յոռոշէ
257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒԷՆԿ.

COMP^IE RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճանապարհորդութիւն

Բ. 14/26 Օրեսարի ուսրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Չ. 15/27 Աւիշ սանդրիոյ ուղղակի ուսրհանգակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէսի ճամբով։

Ե. 16/28 Մարսուսլի ուսրհանգակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դ. 16/23 Կարհանգակ գեղի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև դարձում. սա առաւօտեան ժամը 11ին։

Հ. 17/29 Օրեսարի ուսրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ադգ.—Դնկտ. 15/27, երբ շաբթի օրը կ գտնուի գեղի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ս., պէտք է Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Սիդոն, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւ։ 12

ՊԱՐԻԶ

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, ***franco destination***, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՃԻՆ ՊԱՀԱՏԵՂԻ ԿԱՐԱՄԵԱՑ ՀԻՄՆԵԱԼ ԷՕԺԷՆ ԻՍԲԱԲՈՐ ՊԷՑԻ ԿՈՂՄԷ

Բերա, Սաքրզ Ադամ փողոց Թիւ 21, Լիւբսէն-պուրկի քաղանեաց մօտ
Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Կիւմիւշլիւ խան, Ֆրանսական նամակատան դէմը

Ամէն կերպի վճառուած կանանց համար

Մաքի կերպի վճառուած կանանց համար

Եթէ ուզէք ունիք վճառելու հանրայնի սանուցքով կամ ակաքութեամբ.	
Եթէ կուզէք օգտաբեր լաւ առիթներէ.	
Եթէ պէտք ունիք ծախու նիւթերու վրայ կանխավճարներու.	
Եթէ կուզէք ամենայն ապահովութեամբ առնել գնել կարասիներ, արկղներ, ծարաններ, դաշակներ, պարկներ, կառքեր, արծաթեղէններ եւ ապրանքներ.	
Եթէ ունիք ծրարներ, առաքումներ, մաքսի հանելիք ապրանքներ.	
Եթէ կուզէք ծախել կամ գնել անշարժ կալուածներ.	
Եթէ կուզէք վարձու տալ ձեր տունները կամ յարկերը.	
Եթէ կուզէք տուներ կամ յարկեր վարձել.	
Եթէ կուզէք ապահովագրել մասակարարել ձեր անշարժ կալուածները.	
Եթէ կուզէք ապահովագրել ձեր շարժուն և անշարժ կալուածները լաւ պայմաններով.	
Դիմեցէք վերոյիշեալ վաճառատունն	

Ծանոթ.— Վաճառատան կանոնագիրը հասարակութեան տրամադրութեան տակն է։ 227

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1892 ՆՈԵՄ. 19 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՕՍՄԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԵՈՒՆՎ. 15

Վաղուանէն Էլէնոզ շէնենաւոր

2 — Պէյգօզ Բաշտա. Զուպէ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 15 Պէտէք Ա.բաւվ. Գուբուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 15 Եէնիմ. Մէզ. Պէյլիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէտէք Ա.բաւվ. Գուբուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
2 15 Վանիք. Զէնկել. Պէյլէր. Գուզկ.
2 15 Պէյգօզ Բաշտա. Եէնիք. Գանլճ. պոյաճ. Ր. Ա. Հիսար Գանամիլ. Ա.բաւվ. Զէնկիք. Պէյլ. Օրթաք. Գուկնճ. Իւսկիւտար Պէշիք. Գաղաթաշ
2 50 Ր. Ա. Գավակ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյլիւքտ. Թարտաղ. Պէյգօզ. Ռ. պահնէ Զուբուզլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանալ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
3 — Եէնիմ. Մէտաք. Պէյգէ. Թարտաղ. Եէնիք. Իրթէն. Միրկն. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէտէք Ա.բաւվ. Գուբուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
3 15 Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկել պէյլէ. Գուզկ. պէշիքթաշ
4 15 Եէնիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարտաղ. Եէնիք. Մարէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէտէք Ա.բաւվ. Գուբուչ. Օրթաք. Պէշիք.
4 45 Պէյգօզ Բաշտնճ. Զուպուզլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանամիլլի Վանիք. Զէնկել. Պէյլէր. Գուզկ. պէշիք.
5 30 Ա. Գավակ Եէնիմ. Մէզարբ. Պէյլիք. Թարտաղ. Պէյգօզ Եէնիք. Գանլճ. պոյաճ. Ր. Հիսար պէտէք Ա.բաւվ. Պէյլէր. Գուզկ. պէշիքթաշ
7 — Մերկն. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Ա.բաւվ. Զէնկ. Պէյլէրկ. Օրթաք. Գուկնճ. Պէշիք. Իւսկ.
7 — Եէնիմ. Մէզարբ, Պէյլիւք. Թարտաղ. Պէյգէ. Բաշտաղ. Եէնիք. Մերկ. Գանլճ. Ր. Ա. Հիսար Գանամիլ. Ա.բաւվ. Զէնկել. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ր. Գավ. Եէնիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարտաղ. Եէնիք. Մերկիէն. Ր. Հիսար Պէտէք. Ա.բաւվ Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մէզարբ. Պէյլիւքտէրէ Թարտաղիա Պէյգօզ Բաշտաղ. Զուբուզ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզարբ. Պէյլիւքտ. Թարտաղ. Եէնիք. Ամէնա Պոյաճ. Ր. Հիսար. Ա.բաւվ Օրթ. Պէշիկ.
10 15 Ա. Գավակ Մէտարբ. Պէյլիւք. Թարտաղա Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէտէք Ա.բաւվ. Գուբուչ. Օրթ. Պէշիք.

Կոմաքլէն Դէնիզ շէնենաւոր

3 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար. Գանլճամ. Զուբուզ. Բաշտաղտէն Պէյգօզ.
3 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուբուչ. Արնվք. պէտէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարաղ. պէյլիւք. Մէզդ. տարբաքերը Ա. Գավակ
4 — Գաղաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկելք. Ա.բաւվ. Գանա. Ա. Ա. Ր. Հիսար Գանլճամ. Մերկ. Եէնիք. Բաշտաղ. Պէյգ. Թարտ. Պէյլիւքտ.
4 30 Պէշկկ. Օրթաք. Գուբչ. Ա.բաւվ. Պէտէք Ր. Հիսար Մերկ. Մարէնամ. Եէնիք. Թարտ. Պէյլիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Ա.բաւվ. Պէտէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարտ. Պէյլիւք. Մէզդ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավակ
5 20 Իւսկ. Պէշիք. Գուկնճ. Օրթաք. Պէյլէրպէյ Զէնկլք. Արնվմ. Գանալ. Ա. Ր. Հիսարբ Գանլճ. Մերկէճն
6 — Գաղաթ. Իւսկ. Պէշիք. Օրթաք. Ա.բաւվ. պէտէք Ա. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարտ. Պէյգ. Մէզարբ. Եէնիմ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկանճ. Պէյլէր. Զէնկել. Ա.բաւվ. Գանա. Ր. Հիսար Պոյաճ Գանլճամ Եէնիք. Թարտ. Պէյգ. Մէզարբ. Ա. Գավակ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուբչ. Ա.բավուա. Պէտէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարտաղ. Պէյլիք. Մէզարբ. Եէնիմ.
9 15 Պէշկկ. Օրթաք. Ա.բաավ. Գանալ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանլճ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարտ. Պէյլիք. Մէզարբ. Եէնիմ.
10 5 Գաղ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանլճամ Զուբուզ. Բաշտ. Պէյգ. Մէզդ. Ր. Ա. Ա. Գավակ.
10 15 Գաղ. Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկէլք. Գուբուչ. Ա.բաավ. Գանալ. Ա. Ր. Հիսար Գանլճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշտաղ. Պէյգօզ
10 20 Պէշիքթաշ, Օրթաք. Գուբուչ. Ա.բաավ. Պէտէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկէճն Մարէնիա Եէնիք. Թարտ. Պէյգաք. Մէզարբ. Եէնիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանլճամ. Բաշտ. Պէյգ.
11 20 Պէշիք. Օրթաք. Ա.բաավ. պէտէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարտաղ. պէյլիք. Մէզարբ. Եէնիմ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Պէտէք.
12 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուբչ. Ա.բաավ. (Ա.ս շոգ. ոգը դէչ եղած ատեն մինչև Գուբչ. պիտի երթայ։

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՐՔ

ԻՐՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՁՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ / ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅԹԱԼ, օրդին երեսփոխան, նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆռանսայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» Եր կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ
ԻՍՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։
Թ. ՕՏԷՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանէրի և Էբինաքի ածխահանաց Ընկերութեան։
Ս. ՀԻՒՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի՝ Մոսկվայի Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՆՈՒԹԻՒՆ — Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԵՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԸՌՈՒՋ, Նախկին երկրական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթիմկէր և Ընկ. դրամատարաց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սենի Աւեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆռանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւլարի և Ընկ. դրամատարաց տունէն։
Ա. ԹԻԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատարաց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆռանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքայի։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ — Պ. Պ. ԱԼՖԷՐ ՖՈՌ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ԾԻՐՔ

ԻՐՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2